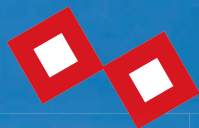

HRVATSKI PLANINAR

ISSN 0354-0650

GODIŠTE **112**

ČASOPIS HRVATSKOGA
PLANINARSKOG SAVEZA
izlazi od 1898. godine

2

VELJAČA
2020

HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS HRVATSKOGA PLANINARSKOG SAVEZA

»Hrvatski planinar« časopis je Hrvatskoga planinarskog saveza. Prvi je broj izašao 1. lipnja 1898. Od 1910. do 1913. tiskao se kao podlistak naziva »Planinarski list« u časopisu »Vijenac«. Od 1915. do 1921. i od 1945. do 1948. časopis nije izlazio, a od 1949. do 1991. godine izlazio je pod imenom »Naše planine«. Časopis izlazi u jedanaest brojeva godišnje (za srpanj i kolovoz kao dvobroj).

Nakladnik

Hrvatski planinarski savez
Kozarčeva 22, 10000 Zagreb
www.hps.hr
OIB 77156514497

Pretplata i informacije

Ured HPS-a
tel. 01/48-23-624
tel. 01/48-24-142
uredhps@hps.hr

Uredništvo

Adresa elektroničke pošte
za zaprimanje članaka,
vijesti i ilustracija:
hrvatski.planinar@hps.hr

Tisak

Kerschhoffset d.o.o.
Ježdovec

ISSN 0354-0650

Glavni i odgovorni urednik

Alan Čaplar
alan.caplar@hps.hr

Urednički odbor

Darko Berljak
Vlado Božić
Goran Gabrić
prof. dr. Darko Grundler
Ivan Hapač
Faruk Islamović
Krunoslav Milas
Radovan Milčić
prof. dr. Željko Poljak
Robert Smolec
Damir Šantek
Klara Jasna Žagar

Lektura i korektura

Željko Poljak
Robert Smolec
Radovan Milčić
Goran Gabrić

Bibliografija

Stari brojevi časopisa u PDF formatu i bibliografski pretraživač sadržaja svih dosad izdanih brojeva dostupni su na web stranici HPS-a www.hps.hr

Suradnja u časopisu

Časopis objavljuje sve vrste članaka i vijesti zanimljivih za planinare. Prednost imaju prilozi sa zanimljivim temama koji su popraćeni boljim izborom ilustracija. Slike se mogu slati elektroničkom poštom ili putem web-servisa za velike datoteke. Slike treba slati u originalnoj veličini (bez smanjivanja), ne unutar Word dokumenata. Uredništvo zadržava pravo redakture, lekture i korekture tekstova. Stavovi i mišljenja suradnika iznesena u časopisu nisu nužno stajališta Hrvatskoga planinarskog saveza.

Pretplata

Godišnja pretplata za Hrvatsku

iznosi **150 kuna**. Pretplata se uplaćuje na žiro-račun Hrvatskoga planinarskog saveza HR4123600001101495742, pri čemu na uplatnici ili u obrascu za plaćanje putem interneta, u rubrici »Poziv na broj«, treba biti upisan Vaš pretplatnički broj.

Godišnja pretplata za inozemstvo

iznosi 35 eura, a uplaćuje se na račun BIC ZABA-HR2X 25731-3253236, također uz poziv na pretplatnički broj.

Cijena pojedinačnog primjerka je 15 kuna (+ poštarina).

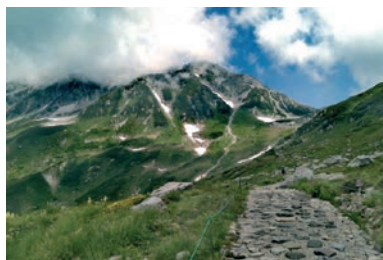
Vaš pretplatnički broj otisnut je uz Vašu adresu na listiću za slanje časopisa. Nakon uplate i evidentiranja u HPS-u, na tom listiću možete vidjeti naznaku o obavljenoj uplati.

Kako se pretplatiti

Zainteresirani za pretplatu na časopis trebaju se telefonom, elektroničkom poštom ili putem web obrasca javiti u Ured Hrvatskoga planinarskog saveza (uredhps@hps.hr, 01/48-23-624, 01/48-24-142).

Časopis se distribuira poštom, na osobnu adresu pretplatnika.

Godišnja pretplata se odnosi na kalendarsku godinu, pa novi pretplatnik nakon uplate dobiva sve brojeve tiskane u tekućoj godini. Pretplata se automatski produžuje na sljedeću godinu, do opoziva. S prvim se brojem u novoj godini pretplatnicima fizičkim osobama šalje uplatnica za pretplatu, a pretplatnicima pravnim osobama računi.

56Bryce Canyon - Rezbarije
u stijenama Utaha (SAD)**68**

Na krovu Japana

80

Hvala planinama!

82

Čovjek planina – Stanko Gilić

Sadržaj

Članci

- 56 Bryce Canyon - Rezbarije neviđenih razmjera u stijenama Utaha (SAD)**
Igor Eterović
- 68 Na krovu Japana**
Edita Ciglencečki
- 77 Mirko Prebeg, drugi predsjednik Planinarskog saveza Hrvatske**
Zdenko Kristijan
- 80 Hvala planinama!**
Ivana Kasum
- 82 Čovjek planina – Stanko Gilić**
Andrija Rubinić

Rubrike

- 87 Priznanja HPS-a u 2019. godini**
- 89 Uručena najviša priznanja Hrvatske planinarske obilaznice za 2019. godinu i zahvalnice za rad na VPP-u**
- 91 Obilaznici Hrvatske planinarske obilaznice u 2019. godini**
- 94 Nova izdanja:** »Istarsko planinarsko društvo 1876.-1885.«
- 95 Zaštita prirode:** Projekt MammalNet zanimljiv i za planinare
- 97 Speleologija:** Seminar o topografskom snimanju speleoloških objekata u Dubravi kod Šibenika

Tema broja

Bryce Canyon – Rezbarije neviđenih razmjera u stijenama Utaha (SAD)

Naslovnica

Uspón na Elbrus, najviši vrh Kavkaza, foto: Damir Šantek

- 98 Vijesti:** Svečano obilježavanje 50. obljetnice HPD-a Vihor iz Zagreba, Aktivnosti HPS-ove Radne skupine za osobe s invaliditetom u 2019. godini, Još jedan veseli i razigrani 22. Vincekov pohod
- 101 Kalendar akcija**

Bryce Canyon

Rezbarije neviđenih razmjera u stijenama Utaha (SAD)

Igor Eterović, Lovran

Nepoznata zemlja

Kada se u *web*-tražilicu unese ime Bryce Canyon, odmah se prikažu brojne fotografije izbrazdanih padina divovskog amfiteatra ispunjenog čudnovatim kamenim oblicima različitih vrsta, teksture i boja. Posljedica je to specifičnih geoloških obilježja tog američkog nacionalnog parka, koji su mu i pribavili najvišu kategoriju prostorne zaštite. U vrijeme kada sam posjetio Bryce Canyon, bio mi je potpuno nepoznat, za razliku od mnogih drugih nacionalnih parkova SAD-a koje sam imao priliku posjetiti. Nitko od mojih poznanika nije bio tamo, u hrvatskoj literaturi nisam naišao na izvješća o posjetu ili uopće na informacije o tome parku, zbog čega nisam o njemu imao nikakvu predodžbu. Zato sam prije odlaska na put najviše vremena utrošio upravo u pripremu posjeta parku, što se uglavnom svelo na mudar odabir sustava staza kako bih u razmjerno kratku vremenu mogao upoznati barem njegovo srce.

Geologija parka

Prije svega treba reći da Bryce Canyon uopće nije kanjon. Naime, riječ je o padini čije su brazde, pukotine i usjeci nastali isključivo drenažom, odnosno ocjeđivanjem vode niz padinu najviše stepenice koloradske visoravni. Na samom vrhu te divovske visoravni nastale jedinstvenim tektonskim djelovanjem u kojemu se velika površina Zemljine kore (riječ je o području od 210 četvornih kilometara koje se danas nalazi na prostoru saveznih država Ute, Colorada, Arizone i New Mexica) podigla otprilike tri kilometara uvis. To se podizanje zbilo prije 15 do 20 milijuna godina stvarajući podlogu za djelovanje erozivnih sila čiji rezultat danas doživljavamo kao jedinstven i neprekinut niz različitih slojeva, stuba i razina, tzv. Grand Staircase Escalante. Po njemu je nacionalni spomenik (razina zaštite odmah nakon nacionalnog parka) koji obuhvaća velik dio rečene visoravni i dobio ime.

Bryce Canyon nalazi se na vrhu toga stubišta i odlikuje se potpuno drugačijim obilježjima u odnosu na druga obližnja područja, kao što je primjerice Grand Canyon, koji je na dnu istoga stubišta. Nadmorska visina, koja gotovo stalno premašuje 2000 m, u kombinaciji sa stijenama specifične tvrdoće u slojevima najviše visoravni (tzv. platoa Paunsaugunta) dovela je do nevjerovatno velike brzine erozije i izvanredno dinamičnih rezultata rezbarjenja krajolika.

Područje je dobilo ime po Ebenezeru Bryceu, zapadnjačkom pioniru koji je vodio ranč na tom prostoru, pa su ga s vremenom okolni stanovnici počeli nazivati Bryceov kanjon. Navodno ga je sam Ebenezer opisao kao »pakleno mjesto za izgubiti kravu«.¹

IGOR ETEROVIĆ

Kameni stupovi uz stazu

1 Southern Utah National Parks: Vacation Planner and Fold-Out Map, Utah Travel Council – SunParks, St. George, 2004., str. 10.

Hudui

Kamena lončarija koju je izradila voda

Gotovo trećinu godine u parku su uvjeti takvi da se noću voda smrzava, a danju je razmjerno toplo. Tako voda vrlo brzo ispunjava pukotine i male pore u stijeni smrzavajući se u led, šireći stijenu, mrveći je i lomeći te proširujući udubljenja i usjeke. S druge strane, u toplom dijelu dana, s taman toliko padalina da bude dovoljno vode da ispere krhotine, iza svega ostaju prava lončarska remek-djela prirode u živoj stijeni. Pridodamo li tome prilično lako topljivu stijenu toga dijela visoravni (riječ je uglavnom o vrsti pješčenjaka) i malo kiseliše kiše, dobivamo izvrstan recept za superučinkovito erozivno djelovanje.

U središtu su pozornosti tzv. hudui (eng. *hoodoos*), samostojeći, veći i manji tornjevi od pješčenjaka, prošarani najrazličitijim porama i pukotinama. Dinamika lomljenja stijena i nastanka hudua izgleda otprilike ovako: voda (smrzavanjem, ispiranjem i otapanjem) polako

dubi proreze i udubine u stijeni, odnosno kamenom rebru. Na mjestima gdje je stijena mekša ili erozija snažnija, dolazi do prošupljenja u stijen-skom zidu i nastaju tzv. prozori. Kada se strop prozora uruši, ostaju samostojeći tornjevi različitih oblika, debljina, a ponekad i boja, ovisno o dijelu stijene i prevladavajućem mineralu koji joj daje boju. Stijena duguje boju nekolicini minerala. Hematitu (željeznom oksidu) treba zahvaliti za crvenu i narančastu boju koja prevladava u parku i dominira prostorom. Limonit (smjesa željeznih oksida i hidroksida) boji pojedine dijelove žutim nijansama, a purpurnu i ljubičastu boju određene stijene i slojevi dobivaju od pilorusita (manganova dioksida). Zanimljivi su i manji ili veći džepovi dolomitne stijene, nastale iz prastarog mora, koji ponekad daju huduima posebnu, sivkastu kapu, čime usporavaju njegovu eroziju jer je ta stijena mnogo kompaktnija i otpornija na eroziju (kao što mnogi od nas znaju iz posjeta

Prolaz kroz prirodnu galeriju

talijanskim Dolomitima). Ti su džepovi ostatak tankog sloja vapnenačke (dolomitne) stijene, koji je kao pravocrtna linija između dva debela pješčenjačka sloja vidljiv kao kakva nacrtana razdjelnica u samom rubnom klifu amfiteatra, napose na najvišim dijelovima prema jugu (do točke Bryce Point).

Bryce Canyon ima najveću koncentraciju hudua na svijetu po jedinici površine. Najveća gustoća nalazi se u famoznom Bryceovu amfiteatru, čija razmjerno mala površina čini taj nacionalni park jednim od najzanimljivijih odredišta za sustavno istraživanje u usporedbi sa svim nacionalnim parkovima. Naime, u dan-dva moguće je prokrstariti čitavim amfiteatrom i razgledati ga sa svih točaka njegova najvišeg oboda. To omogućuje čaroban sustav pješačkih i jahačkih staza, koje sam maksimalno iskoristio za sustavno upoznavanje samoga srca nacionalnog parka Bryce Canyon.

Čudesan sustav manjih prstenastih staza – planinarsko ushićenje na stazama Peek-a-boo Loop, Navajo Loop i Queen Garden

Način na koji United States National Park Service osmišljava prezentaciju sadržaja pojedinog parka, trasira staze i organizira njihovo održavanje dolazi u Bryceu do potpunog izražaja. Treba započeti od dobro organizirana centra za posjetitelje, kako je uostalom i u drugim američkim nacionalnim parkovima. Ovdje, u samom središtu, već gotovo potpuno naviknut i razmažen, tražim 3D-maketu parka i – nalazim je. Srce parka tako je jasno i pregledno njome predstavljeno, a veliku većinu staza mogu jednostavno vizualizirati i doslovce imaginarno slagati dionice puta koji je preda mnom. Kratak razgovor s rendžerom, za svaki slučaj, da nema kakvih novosti na stazama, potvrda ostvarivosti mog plana, savjet o sitnoj modifikaciji odabira uspona i silaska dvjema

Autor na stazi Peekaboo Loop Trail

stazama i sve je spremno za ušetavanje u kameniti Disneyland koji slijedi sutradan.

Moji dragi američki prijatelji Orv i Cleta odveli su me na južni rub Bryceova amfiteatra – Bryce Point (2529 m), s kojega sam se sjurio prema dnu i ubrzo priključio zapadnom ogranku prstena staze Peek-a-boo Loop. Već od samih početaka vidici na kamene rezbarije potpuno su me očarali. Dojam je pojačalo netom izlazeće sunce koje je počelo žariti amfiteatrom u cijelom spektru boja, razigranih po kamenim skulpturama, od blještavo bijele, preko jarkocrvene, do različitih zagasitih nijansi u igri sa sjenama. Prošavši kroz uklesan tunel na stazi ušao sam u carstvo hudua. Nekoliko sljedećih sati prolazim gotovo isključivo između kamenih šiljaka, stjenovitih rebara, golemih pješčenjačkih dvoraca, vitkih, erodiranih stupova te masivnih, od otpornijih materijala sastavljenih piona. Scenografija se mijenja sa svakom minutom, ne samo zbog

IGOR ETEROVIC

Zanimljiv pješčenjački stožac

Dvije duglazije na ulazu u Wall Street

mog kretanja i druge perspektive, već i neprestano novoga prirodnog osvjetljenja, koje tjera čak i potpunoga fotografskog amatera, poput mene, da neprestano škljoca i okušava se u hvatanju sad panorame, sad neke pojedinosti, sad pak neke zanimljive igre svjetla i sjene...

Kad sam došao do račvanja, znatizelja mi nije dala mira. Želio sam ipak vidjeti barem djelić istočnog prstena te kružne staze. Zato brzo potežem natrag uzbrdo i penjem se do najviše točke te dionice, bacam oko na ostatak tog dijela, a posebno zatečen ostajem osvještavanjem prvog dijela staze i samog silaska u kanjon s Bryce Pointa, kojim sam prije koji sat prošao. Vraćam se do račvanja i prepuštam ugodnoj šetnji po dnu kanjona, koji to nije (Bryce Canyon, kako sam rekao, zapravo je padinska drenaža), uz potok koji to zapravo nije (Bryce Creek zapravo je bujičnjak, većinom suho korito za otplavne vode, tzv. *wash*), sad već u raskošnijoj vegetaciji (za

pustinskijske uvjete – čudno, ali i ne toliko s obzirom na ipak primjetno veću nadmorsku visinu).

Prebacujem se spojnom stazom na Navajo Loop Trail i njenim zapadnim ogrankom krećem uzbrdo prema obodu amfiteatra. Ovdje me dočekuje najveće osobno iznenađenje u Bryceu. Ta kratka staza do vrha ruba započinje laganim serpentinama među golemim izrezbarenim pješčenjačkim stijenama, a onda ulazi u posve uzak dio koji doista i podsjeća na kanjon (iako po definiciji to nije, jer nije usječen vodotokom). U samom srcu tog uskog dijela nailazim na tri golema stabla američke duglazije (lat. *Pseudotsuga menziesii*, eng. *Douglas fir*), koja čine nevjerovatan kontrast, a ujedno daju neku smirujuću harmoniju: živi divovi, kao višestoljetni svjedoci prirodnog rezbarjenja visokih kamenih procjepa u kojima su našli svoje stanište. Ulazeći dublje neobično kreativno izgrađenom stazom, najprije stubama, a potom ugrađenim serpentinama,

dolazim do tzv. Wall Streeta, toliko uskog dijela da ne znam dopire li ikad sunce do dna te dionice. Iako svojim oblikom (erodiranim zidovima), uskoćom i dubinom neodoljivo podsjeća na tzv. procjepne kanjone (*slot canyons*), u tom procjepu također nema nikakve tekućice koja bi ga stalno dubila.

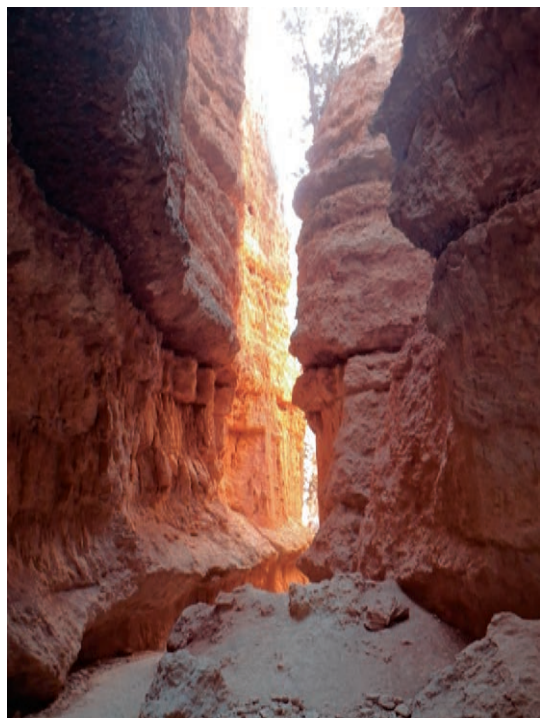
Nakon uspona na vrh, do tzv. Sunset Pointa (2438 m), brzo se prebacujem rubnom stazom (Rim Trail) do vidikovca Sunrise Point (2444 m) i započinjem novo spuštanje u dno amfiteatra, ovaj put stazom Queen Garden, i vrlo brzo dostižem svoje prijatelje Orva i Cletu, koji su tu stazu odabrali za silaz. S njima prolazim cijelu stazu, usput zavirujući u tzv. Kraljičin vrt, gdje jedan hudu zaista neodoljivo podsjeća na skulpturu kraljice Viktorije! Hodamo još neko vrijeme zajedno spojnom stazom na dnu amfiteatra i dolazimo do Navajo Loop Traila, gdje se rastajemo – oni odlaze prema Wall Streetu, koji im oduševljeno preporučujem, a ja krećem razgledati istočni ogranak te prstenaste staze i uspon prema vidikovcu Sunset Point. Tamo mi se pruža prilika da izbliza razgledam specifičan hudu koji je nazvan po mitskom, Torovu čekiću – Thor's Hammer, što je vrlo originalan i primjeren naziv za tu slikovitu kamenu tvorevinu.

Dočekah prijatelje na rubu kanjona i odlazimo još poslušati rendžerski program o geologiji Bryce Canyona, gdje nam mlada rendžerica u 20 minuta izvanrednog predavanja dočarava geološku osnovu cijelog područja i erozivne sile čijim su spojem nastali glasoviti hudui i većina rezbarija u amfiteatru. Inače, rendžerski su programi raspoređeni na svaki dan, cijeli tjedan, s unaprijed najavljenim terminima i temama, što je jedan od dojmljivih sadržaja o kojemu se skrbi National Park Service. Tim je predavanjem cijela priča bila zaokružena: nakon cjelodnevnog hodanja među huduima u srcu parka, sada još i eksplikacija nekih detalja njihova nastanka!

Prije odlaska u kamp u kojemu smo noćili (Kodachrome Basin State Park), Orv i Cleta ponudili su mi da me odbace do početka staze za Mosy Cave (u doslovnom prijevodu: maho- vinasta pećina), koja je dislocirana i nalazi se u sjevernom dijelu parka, dok oni riješe neke sitne probleme s autom i dopune namirnice u

obližnjem gradu. Naravno da pristajem i uskoro se nalazim uz glavnu cestu tik uz tzv. Tropic Ditch, o kojemu na početku staze odmah stoji informativna ploča. Riječ je o živućem simbolu ljudske upornosti i borbe za život. Tropic Ditch doslovce je jarak (eng. *ditch*) koji su 1890. odlučili probiti prvi mormonski naseljenici kako bi spojili istočni ogranak rijeke Sevier s nižom dolinom rijeke Paria. Pritom su iskoristili prirodni bujičnjak poznat kao Water Canyon, iskopavši 10 milja (16 km) dug jarak, i to golim rukama, pijucima i drugim primitivnim alatom (!). Time su u beživotnoj pustinji stvorili osnovni preduvjet za bujanje života oko stalnog vodotoka kroz kanal, a na njegovu su kraju osnovali i izgradili gradić Tropic. Odatle i ime jarku, koji neprestano donosi za život potrebnu vodu cijelom kraju. U posljednjih je sto godina presušio samo jednom, za vrijeme iznimno jake suše 2002. godine.

Taj je dio uključen u nacionalni park upravo zbog impresivne povijesti ljudske povezanosti s okolišem, koji se nastoji štititi, promovirati i prezentirati posjetiteljima, a spomenuta pećina dodatna je zanimljivost koju je zgodno razgledati. Riječ je zapravo ponovno o krivom

Wall Street

IGOR ETEROVIĆ

imenovanju, koje je u ovom nacionalnom parku uzelo maha, jer nije riječ o pravoj pećini, već o polupećini. Voda curi po stijenama, pa je jednim dijelom prekrivena mahovinastim tvorevinama. Do nje se dolazi ugodnom šetnjom uz Tropic Ditch, kratkim odvojkom staze. Nastavak staze dovodi posjetitelja do razgledne točke lijepog slapa u Water Canyonu. Nakon odmora i kratkog sabiranja dojmova nad vodom koja teče u Tropic Ditchu, u sebi sam odao počast njegovim snažnim graditeljima, njihovoj volji i upornosti, spustivši se ubrzo do početne točke, gdje su me već čekali prijatelji.

Duži, bajkoviti razgledni prstenovi i ogledne šetnice – Fairyland Loop Trail i Rim Trail

Sutradan sam se zaputio na jednu od dužih staza u užem dijelu parka – Fairyland Loop Trail. Kako joj i samo ime govori, zaista je riječ o bajkovitoj stazi. Prijatelji su me ostavili na Fairyland Pointu (2365 m), vidikovcu s kojega se pruža pogled na sjeverni dio parka, daleko u područje njegova najdivlijeg dijela, gdje se može istraživati samo uz višednevno kampiranje, uz dozvolu, naravno (tzv. Bryce Wilderness). Ispod ruba pogled pada na prostor nazvan Fairyland. Taj je, nešto manji amfiteatar, odijeljen od svoga poznatijeg, južnog

susjeda dojmljivom visokom zaravni koja je imenovatelj očit podsjećala na brod, pa joj odatle i ime – Boat Mesa. Mesa je inače naziv za poveće izdvojene zaravni, najčešće nastale erodiranjem okolnog terena. Kada su te izbočine manje i izolirane, nazivaju se *butte*. Ovo je područje mnogo manje ispunjeno huduima, međutim, nudi nešto također posebno. Za razliku od silne vreve i turističkog naguravanja uzduž Rim Traila, uz glavni amfiteatar, ovdje je cijelom stazom vladao potpun mir. Na njoj cijeloga dana nisam vidio više od desetak ljudi.

Staza se blago spušta u Fairyland sve do Fairyland Canyon koji, naravno, nudi pregršt hudua uz cijelu stazu. No ovdje prije svega u oči upadaju neke nove posebnosti Brycea, kao što su golemi kameni dvorci, prave utvrde od pješčenjaka, i monolitni stupovi. Novina je i bujnija vegetacija, u kojoj prevladavaju biljke iz porodice čempresovki (eng. *juniper*; čak tri vrste, ovisno o visini na kojoj se nalazite u Bryceu; od viših staništa prema nižima nalazimo tako *Juniperus communis*, *Juniperus scopulorum* i *Juniperus osteosperma*), koje su zaista svojevrsno čudo opstanka u surovim, praktički pustinjским uvjetima. Uz cedrove, prvi sam put uočio miješanu šumu kolo-radske jele (*white fir*, *Abies concolor*), američke duglazije (*Douglas fir*, *Pseudotsuga menziesii*) i

Bryceov amfiteatar

Idila na Fairland Loop Trailu

borova (najotpornijega – borovca, *limber pine*, *Pinus flexilis* i bora *pinyon*, *Colorado pinyon pine*, *Pinus edulis*, te vrlo rasprostranjenoga i veličinom dojmljivoga žutog bora, *ponderosa pine*, *Pinus ponderosa*). Budući da sam se uglavnom kretao aridnim predjelima, smreka (*blue spruce*, *Picea pungens*), koja voli vlažnija staništa, a inače raste u parku, ipak mi je promakla. Najdojmljiviji su

primjerci najstarijeg drveća na svijetu; riječ je o kvrgavom boru (*bristlecone pine*, *Pinus longaeva*) – koji tako sporo rastu da nikad nisu viši od 15 metara, a debla su im najčešće zavrtnuta u spiralu. Najstariji zabilježeni primjerci, smatra se, stari su oko 5000 godina, a najviše ih ima na izdignutim, najvišim vapnenačkim brežuljcima. Vrsta je specifična za države Utu, Nevadu i Kaliforniju.

Tower Bridge

IGOR TEREOVIC
IGOR TEREOVIC

Upozorenje o ulasku u osjetljivo stanište biljaka

Uz zimzeleno drveće, ugodnu dopunu okolnim kamenim ukrasima čini pregršt grmlja, mnogo cvijeća i poneki kaktus, pri čemu treba posebno istaknuti grm iz roda medvjетки – *greenleaf manzanita* (*Arctostaphylos patula*), koji svoje englesko ime duguje španjolskoj etimologiji, označavajući doslovce »zimzelenu jabučicu«, zahvaljujući malim, jestivim plodovima koji podsjećaju na jabuke.

Nakon spuštanja u Fairyland Canyon i hodanja njegovim dnom, ubrzo počinje uspon i zaoblavanje Boat Mese, stalnog i upečatljivog orijentira. Usprkos razmjernoj dužini staze, njenim je izvrsnim trasiranjem izbjegnuta svaka mogućnost monotonije: hoda se po manjim grebenima, uz padine pješčnjaka, kroz manje šumarke, pješčanim nasipima nalik na dine, između kamenih stijena i stupova... Nakon prelaska omanjeg hrpta ulazi se u drugi »kanjon« koji to nije, a to je Campbell Canyon, u kojemu jedan odvojak staze vodi do jedne od reklamiranih posebnosti parka, Tower Bridgea – prirodnoga kamenog mosta koji zaista podsjeća na poznati londonski most. Uz tu kamenu posebnost, u brošurama i knjigama istaknute su, među ostalima, Sinking Boat Mesa (zaravan koja se »nagnula« zbog krivljenja Zemljine kore i podsjeća na brod koji tone) i Chinese Wall (zaista zanimljiva duga stijena ili rebro, koje je nekoga podsjetilo na kineski Veliki zid), a u svem svojem sjaju vidljive su jedino s ove

staze jer se uz sve njih praktički prolazi, štoviše obilazi se oko njih i moguće ih je razgledati iz raznih perspektiva.

Nakon hodanja uz *wash* u dnu Campbell Canyona, slijedi izlazak iz njega i hodanje uglavnom hrptovima poprečnih grebenčića s nenadmašnim vidicima. Naime, ondje se otvaraju vidici ne samo na velik amfiteatar podno Boat Mese, već i na glavni Bryceov amfiteatar koji je sad moguće doživjeti u posve novoj perspektivi. Prsten te staze zatvara se na Rim Trailu, kojim se moguće vratiti na Fairyland Point i zatvoriti cijeli krug. Otišao sam u suprotnom smjeru kako bih zaokružio vlastitu priču u ovom parku, i to tako da jednim dugim potezom doživim stazu po rubu Brycea – glasoviti Rim Trail, a potom dođem do početne točke mojeg upoznavanja ovog parka – vidikovca Bryce Point.

Krenuo sam južno po Rim Trailu, ali ubrzo više nisam mogao izdržati bolove od žuljeva, pa se na Sunrise Pointu (vidikovcu na kojem počinje Queen Garden Trail) izuvam i odmaram noge, uz dužu stanku i mali zalogaj. Međutim, toliko mi se svidjelo hodati bos i oslobođen bolova, da sam nastavio hodati bos sve dok moje nenaviknute noge budu mogle izdržati bockanje sitnih kamenčića i borovih iglica. Opčinjen ljepotom Amfiteatra koji sam imao prilike razgledati dan prije, ali u suprotnom smjeru, do Sunset Pointa gotovo ništa i ne osjetim. Dalje pak, prema

vidikovcu Inspiration Point (2469 m), otvaraju se vidici na novi manji amfiteatar u podnožju (Silent City) te prostranstva kamenih ukrasa što ih obubljaju dojmjljive litice kojima je Rim Trail i proveden. Inspiration Point je vidikovac sa zaista zasluženim imenom (dok su Sunset Point i Sunrise Point još dva primjera pogrešnog imenovanja u parku, jer niti se na prvome može vidjeti osobito lijep zalazak sunca, niti je na drugome sam izlazak sunca ikakva posebnost). S toga vidikovca zaista puca izravan vidik na cijelo srce parka, koje je odjednom pod vama, a onda dalje sve do njegova oboda. S te sam točke ujedno shvatio koliki sam krug napravio toga dana i koliko je zapravo Bryce idealan za snažno, sustavno iskustvo, zahvaljujući fenomenalno osmišljenim stazama i njihovu sustavu međupovezivanja.

Ipak se obuvam i nastavljam mnogo bržim tempom do Bryce Pointa, točke s koje sam jučer krenuo u istraživanje unutrašnjosti kanjona. Time sam na doslovan i simboličan način zaokružio priču, a posebno jedinstvenim vidikom na cijelu

trasu prehodanu u dva dana, jer se jedino s toga istaknutog vidikovca može obuhvatiti velika većina staza u srcu parka koje su bile moj izbor ta dva dana. Za povratak odabirem jedan od *shuttle* busova koji prometuju u središtu parka u razmacima od desetak minuta te odlazim do Bryce Canyon Lodgea, dogovoreno mjesto susreta s prijateljima.

I to nije sve od Bryce – slikovita cesta uzduž parka, s prvorazrednim vidikovcima

Cleta i Orv predlažu da poduzmemo automobilsku turu do krajnjeg juga parka i razgledamo sve vidikovce redom. Naime, *shuttle* busovi, nažalost, voze samo u središnjem dijelu parka, a staze vode uglavnom podnožjem ruba (postoji uzdužna poveznica Under the Rim Trail), tako da se bez auta ne može do svih tih vidikovaca.

Najprije smo zastali i bacili pogled s prvog vidikovca Swamp Canyon (2438 m), s kojega je odmah u oči upala mnogo gušća zimzelena šuma

i cjelokupna vegetacija u podnožju ruba, što je blago nagovijestilo povećanje nadmorske visine kako putujemo prema jugu parka, ali i očitu prisutnost vode (u podnožju je Sheep Creek, jedan od rijetkih stalnih tokova). Ipak smo najprije potegnuli do krajnjeg juga i posljednjeg vidikovca pa ih posjećivali od juga prema sjeveru. Već smo osjećali umor, pa je to bio psihološki trik zahvaljujući kojem smo imali dojam vraćanja, prema večeri i mjestu za počinak. Redom smo posjetili sljedeće vidikovce: susjedne Yovimpa i Rainbow Point (2778 m), s kojih smo razgledali južna prostranstva parka; Black Birch Canyon (2667 m), s kojega smo razgledali

još jedan dojmljiv bočni »kanjon«, odnosno masivnu erodiranu drenažu koja se strmoglav-ljuje s oboda parka; zatim Ponderosa Canyon (2714 m), s kojega se lijepo vidi izbočena stijena (rebro) koja na krajevima već prelazi u hudue; potom Agua Canyon (2682 m), s kojega pogled zaokupljaju divovski hudui na čijim su vrhovima otpornije stijene stvorile manje erodiranu kapu, pa izgledaju kao divovski batovi; Natural Bridge (2630 m), s kojega se vidi jedno od glasovitih obilježja parka, prirodni most podno ruba, što ga je voda izdubila u stijeni usporednoj s rubom na kojemu je vidikovac, te naposljetku susjedni vidikovci Farview Point i Piracy Point (2688 m).

Bryce je jedno od zaista idealnih mjesta za posjećivanje u raznoraznim aranžmanima. Nudi doslovce sve: od gotovo položitih staza na rubnom dijelu »kanjona«, do poludnevnihi tura u kojima možete u istom danu doživjeti amfiteatar Brycea odozgo i odozdo pa do zahtjevnijih cjelodnevnihi tura ili čak mogućnosti višednevnihi istraživanja s kampiranjem u prirodi u području parkovne divljine

Bryceov amfiteatar s Bryce Pointa

Početak Fairyland Loop Traila

Slatka nagrada na kraju istraživanja Bryce Canyona

S njih se lijepo može razgledati cijeli središnji dio parka, u kojemu upravo prijelazna nadmorska visina čini zanimljiv prizor kombinacije stijena i rubova prošaranih vegetacijom, ne samo u podnožju, već i po vrhovima te manje strmim obroncima.

Iako prepuni dojmova, a možda i upravo zato (predoziranje huđuima!), te već prilično gladni i umorni, odlučujemo se pogostiti i nagraditi obilnom večerom na američki način, za koju smo potegnuli koju milju više i otišli u vrlo ugodan restorančić s intimnim ugođajem, u gradiću Panguitchu. Odabrao sam najveći *cheeseburger* s pomfritom, a za desert najveći kolač *brownie* koji sam ikad vidio. Večera zaista dostojna prijeđenih kilometara u posljednja dva dana!

Poruka iz Brycea

Bryce je jedno od zaista idealnih mjesta za posjećivanje u raznoraznim aranžmanima. Nudi doslovce sve: od gotovo položitenih staza na rubnom dijelu »kanjona«, do poludnevnih tura u kojima možete u istom danu doživjeti amfiteatar Brycea odozgo i odozdo, pa do zahtjevnijih cjelodnevnih tura ili čak mogućnosti višednevnih istraživanja, s kampiranjem u prirodi u području parkovne divljine (Bryce Wilderness). Bryce je i jedno od svjetlosno najmanje onečišćenih mjesta, pa su gledanje neba i noćne šetnje redoviti rendžerski programi.

Ipak, ne treba podcijeniti taj park. Možda se dobiva dojam da je idealan za obiteljska putovanja, međutim nisu uzalud duž cijelog parka postavljeni znakovi koji upozoravaju da pazite

na svoju djecu zbog blizine litica svugdje uokolo. Gotovo svaki vidikovac na kojemu smo bili ima takav natpis. Treba uzeti u obzir i da je riječ o priličnoj nadmorskoj visini, koja neutreniranim može otežati disanje pri običnom planinarskom ritmu. Svakako treba imati na umu i činjenicu da je klima, bez obzira na visinu, pretežno pustinska, koja uza stalnu izloženost suncu može imati neugodne posljedice ako niste primjereno zaštićeni i dovoljno hidrirani, a pogotovo uz varljivu svježinu uslijed nadmorske visine.

Kao trajna slika Brycea, za mene su ostali njegovi huđui, ali ne toliko u doslovnom smislu oblika (koji su, dakako, nešto posebno), već zbog velikih mogućnosti iščitavanja duge geološke prošlosti na temelju sadašnjeg trenutka. Osim otkrivanja te geološke dinamike, diktirane vodom, još je jedna dinamika priskrbila Bryceu titulu jednog od najslikovitijih mjesta na svijetu: riječ je o neprestanoj izmjeni scenografije sjena kako god dan odmiče. Doslovce je u svakoj minuti igra svjetlosti i sjene toliko drukčija da se u prvom planu izmjenjuju potpuno drugi elementi, a neke nove konture daju potpuno nov izražaj nečemu prije viđenome.

Dok sam Park Zion poznavao otprije, Bryce mi je ponudio užitek otkrivanja novoga. Ovdje je moje planinarsko istraživanje počelo na neki dublji, avanturistički način. Nisam imao nikakva očekivanja, ali i da jesam, Bryce Canyon National Park zasigurno bi ih sva nadmašio. Moji su planinarski apetiti bili ovdje već prilično zadovoljeni te sam se lagano veselio sutrašnjem odlasku dalje na istok – u Capitol Reef National Park.

Na krovu Japana

Edita Ciglenečki, Sisak

Iz Tokija, preko Fujija, stigla sam u Kyoto. Taj grad, smješten u dolini triju rijeka, bio je tisuću godina carski glavni grad Japana. Od 1600 hramova, koliko ih ima u Kyotu, oni najljepši, svjetska baština pod zaštitom UNESCO-a, nalaze se na obroncima planina koje okružuju grad. Vrtovi unutar tih hramova savršeno su usklađeni s tradicionalnim drvenim zdanjima. Vijugave staze mahovinastim tlom i preko drvenih mostića vode do drevnih hramova. Višekatni, uvrnuti krovovi zrcale se u jezerima, odišući mirom i harmonijom. Na brdu iznad grada nalazi se i živopisno svetište Fushimi Inari, posvećeno bogu Inariju. Izvorno je Inari bio bog riže i poljodjelstva, a u modernom ga dobu štiju kao zaštitnika poslovnog uspjeha. Mnogi japanski poslovni ljudi i trgovci pohode Fushimi Inari,

gdje podižu torije (tradicionalne japanske prolaze na pristupima šintoističkim hramovima). To je svetište, s 10.000 žarkocrvenih torija koji tvore tunele sve do vrha brda, postalo tako prepoznatljiva ikona Kyota.

Pola sata vožnje vlakom od Kyota, na obalama istoimene rijeke, smjestio se grad Uji. U brdu iznad riječne obale nalazi se Ujigami. To je najstarije šintoističko svetište u Japanu, poznato kao čuvar budističkog hrama Byodo-ina. Pijem ledenu vodu s izvora u dvorištu svetišta i divim se panorami grada kojim dominira zelena zapjenjena rijeka Uji. Spuštam se do njezina korita i prelazim mostić koji povezuje obale i adu na sredini rijeke. Točno nasuprot, na drugoj obali, ulaz je u dvorište Byodo-ina, najljepšega budističkog hrama u Japanu. Prelazak preko divlje rijeke

Kyoto, plan svetišta Fushimi Inari Taisha

Hram Kinkaku-ji, prekriven listićima od 24-karatnog zlata

između svetišta i hrama, uz hodanje adom, prelazak je iz prolaznosti u vječnost. Byodo-in je svijet za sebe. Drveni hram razigranih krovova građen je u obliku feniksa raširenih krila, čiji se lik zrcali u jezeru. U šetnji vrtom koji ga okružuje svaki je korak čisto bivanje u prostoru izvan vremena. U zagrljaju nebrojenih nijansi zelene boje meditativno ispijam oporu *machu*. Duboko zelenilo rijeke Uji isprepliće se sa zelenilom listova lopoča na jezeru, koje je nekoliko nijansi zagasitije od travnate obale. Zelene se krošnje trešanja koje nadvisuju tamnozeleni cedrovi. Zeleni se vjetar u visokom šasu... zeleni se *macha*. Zeleno je portal u svijet unutar svjetova Byodo-ina! Napuštam ga teška srca, no moram, jer točni japanski vlakovi ne čekaju.

Superbrzi, moderni *shinkansen* odvozi me u daleku carsku prošlost Japana, u Naru! U toj drevnoj prijestolnici carevi su carevali prije selidbe u Kyoto. Osam svetišta, hramova i ruševina koji su dio UNESCO-ove svjetske baštine svjedoči o moćnoj povijesti grada. Legenda govori da je bog Takemikazuchi stigao u Naru na bijelom

jelenu kako bi zaštitio carsku prijestolnicu. Od tada stanovnici Nare jelene smatraju zaštitnicima grada i države, a gradske se vlasti skrbe o više od tisuću pjegavih sika jelena koji slobodno lutaju

Prizor s ulica Kyota

EDITA CIGLENEČKI

Brana Kurobe

gradom. Nakon radosnog druženja s neobičnim mezimcima Nare ponovo uskačem u shinkansen. Iz drevne povijesti u suton sam stigla u ultra-modernu Osaku, odakle ću noćnim autobusom krenuti za Ogizawu.

Ogizawa je početna točka Alpskog puta Tateyama Kurobe. Taj neobični put, dugačak 90 kilometara, na kojemu se izmjenjuju tuneli, hodanje branom, uspinjače i žičare, povezuje Nagano s Toyamom. Moj je cilj stići do postaje Murodo u podnožju Tateyame (3015 m) i odande se popeti na njen vrh.

Brdovitim otokom Honshuom dominira planinski lanac visokoga i mladoga gorja, u svijetu poznat pod nazivom Japanske Alpe. Gorje je tako nazvao William Gowland tijekom svojeg boravka u Japanu. Japanci pak te planine zovu krovom Japana. Čine ih planinski lanci Hida, Kiso i Akaishi. Autobus vozi put Hide, lanca građenog u obliku velikog ipsilona, s jednim od najstrmijih klanaca u Japanu, dolinom rijeke Kurobe.

U Ogizawu sam stigla prije svitanja. Vedro nebo posuto zvijezdama naznaka je dobrog vremena.

Nedugo nakon mog autobusa, stiže i autobus s planinarima iz Tokija. Za razliku od Japanaca s Fujija, ovi ljudi pristižu s punom penjačkom opremom. Očito je da se radi o iskusnim planinarima. Zauzela sam mjesto u redu koji je nastao ispred blagajne za prodaju karata. Ljubazna, nasmiješena lica promatraju me sa znatiželjom.

Ovdje sam jedini stranac. Sat vremena provedenih u čekanju da se otvori blagajna prohujalo je u promatranju gorskog lanca nad kojim su blistave zvijezde polako nestajale u rumenilu svitanja.

Iz postaje Ogizawe na visini od 1433 metra električni trolejbus vozi me tunelom Kandenom, kroz utrobu planine Akazawadake, do brane Kurobe. Nakon Drugoga svjetskog rata, kad se gospodarstvo Japana počelo ubrzano razvijati, rasle su i potrebe za električnom energijom. Kao odgovor na nestašicu struje u poslijeratnom Japanu, u planinama Hide odigrala se dirljiva priča o ljudima koji su stvorili čudo. Divlja rijeka Kurobe izvire visoko u planinama Hide i tvori dubok klanac u kojemu je na nadmorskoj visini od 1470 metara u sedam godina izgrađena najviša brana u Japanu. Bez zastoja u gradnji, bez odmora, na brani je radilo 10 milijuna ljudi. Iscrpljenih, gladnih, promrzlih... U izgradnji je 171 čovjek izgubio život. Većina ih je poginula pri probijanju 5,4 km dugog tunela Kandena, kroz koji upravo prolazim.

Dok izlazim na branu, osjećaji su podvojeni. Stojim na 186 metara visokom zidu brane iznad tirkiznoga akumulacijskog jezera. S druge strane strmoglavoga klanca rijeke, na kristalno čistom jutarnjem nebu, uzdiže se Tateyama. Hodam zidom brane, dugim 492 metra. Huk mlazova vode upotpunjuje vizualnu sliku čuda arhitekture koje se savršeno sjedinjuje s vrtoglavim ponorom,

EDITA CIGLENEČKI

Uspinjača

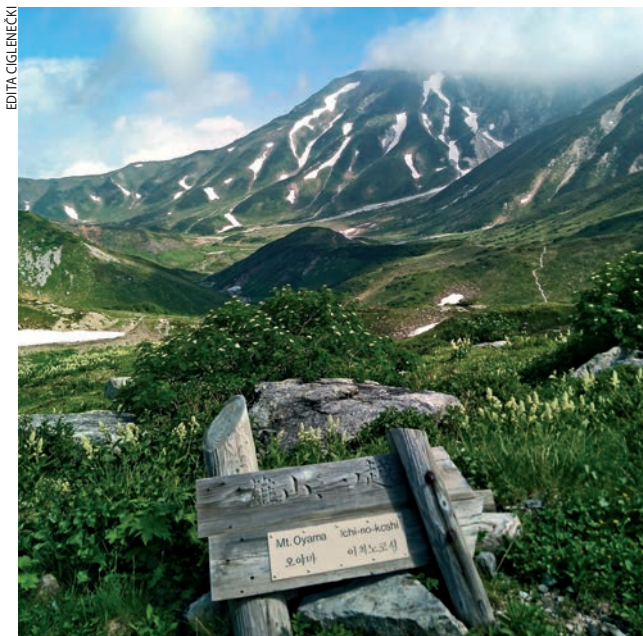

Murodo, polazište planinarske ture

plavetnilom jezera i ostrim vrhom Tateyame koji se ogleda u njemu. Steglo me je u grlu od te snage i ljepote! No ne mogu ne misliti i na ljude koji su tu ostavili svoje živote... steglo me je u grlu!

Prešavši zid brane, na postaji Kurobeko na 1455 m ulazim u žičaru koja me tunelom podiže do postaje Kurobedaire na 1828 m. Dok se iz Kurobedaire dižem vanjskom uspinjačom do postaje Daikanbo (2316 m) na padinama Tateyame, uživam u ptičjoj perspektivi brane i akumulacijskog jezera. Iz Daikanba, tunelom dugim 3,7 km, prokopanim kroz utrobu Tateyame, električni trolejbus vozi me u Murodo. Murodo, smješten na 2450 m, najviša je postaja u Japanu. Odavde ću započeti svoj uspon na svetu planinu.

Izašavši iz tunela našla sam se na otvorenoj visoravni lave najvećega uspavanoga kratera u Japanu. Danas je Murodo polazište mnogobrojnih jednodnevnih i višednevnih planinarskih tura

O-yama ili Mala Tateyama

Put prema Tateyami

u gorskom lancu Hide. No nije uvijek bilo tako. Dok nije probijen Alpski put Tateyama Kurobe, to je mjesto bilo teško dostupno. Prema legendi, 701. godine Saeki Ariyori lovio je medvjeda u blizini svog sela Ashikurajija u podnožju visokih snježnih planina Toyame. Njegova strijela pogodila je medvjeda, koji je tako ranjen pobjegao put planina. Saeki ga je progonio slijedeći njegov krvav trag visoko u planine. Popeo se visoko, gdje još nitko prije njega nije bio, sve do visoravni Murodo! Pratio je tragove do medvjedeg brloga i kad je napeo luk da još jednom strijelom dokrajči medvjeda, ovaj se pred njegovim očima pretvorio u zlatnog Budu. Saeki je odmah postao njegovim sljedbenikom. Od toga se vremena Tateyamu, uz Fuji i Haku-san, smatra jednom od triju najsvetijih planina u Japanu.

Dok stojim na visoravni Murodo i uživam u vidiku na golem krater i njegovu šiljatu, razigranu kalderu, s lakoćom shvaćam zašto tu

planinu štiju kao svetu. Iako vulkan nije aktivan, iz ovdašnjih izvora vruće vode para pršti u mlazovima. Doznajem da je staza na potezu od Jigoku-dani (Paklene doline) do Muroda zatvorena zbog jakih sumpornih isparavanja, pa je moj prvotni plan o kružnoj turi kalderom i većim dijelom kratera pao u vodu.

S obzirom na okolnosti na terenu, moram se prilagoditi novonastalim uvjetima. Do najvišeg vrha Tateyame, Onanji-yame (3015 m) popet ću se preko O-yame (Male Tateyame, 3003 m), i vratiti se natrag istim putem.

Iz Muroda prvo krećem prema planinarskom domu Ichi-no-koshi na visini 2705 m. Tih sat vremena hoda zapravo se prolazi popločnom šetnicom kroz rascvjetale livade golemoga kratera. Iako je posljednji dan mjeseca srpnja, staza je mjestimično prekrivena snijegom. Rijetki prolaznici, sve redom Japanci, šaroliko su društvo. Ima planinara, a ima i starijih, jedva pokretnih

ljudi, koji uživaju u predivnom ljetnom danu. Neki muškarci čak su obučeni u poslovna odijela. Svi me pozdravljaju i promatraju sa znatiželjom. Očito je da su stranci ovdje rijetkost.

Došavši do doma odlažem teški ruksak na terasi, a za nastavak uspona uzimam samo torbicu s dokumentima, bocu vode i mobitel. Dok krećem na stazu prema O-yami (3003 m), pored doma se spektakularno spušta helikopter, koji je ovdje uobičajeno sredstvo za transport namirnica. Staza od Ichi-no-koshi do O-yame kroz kamenje i oštre stijene vodi rubom kratera.

Ubrzo suslužem veliku skupinu djece koja se sa svojim učiteljima penju do O-yame u sklopu planinarske škole. Mali osmogodišnjaci, pod punom planinarskom opremom, uključujući i kacige na glavi, hrabro i s veseljem svladavaju prilično zahtjevan uspon. Povremeno se čuje i pjesma. Ide to njima odlično, ali ipak su mi malo prespori, pa ih pretječem. Svi me redom pozdravljaju: »Herou! Herou!« Zbog nekog razloga Japanci umjesto glasa l izgovaraju r. Ispod kaciga smiješe mi se maleni škrbavci. Očigledno je da sam im jako zanimljiva. Pitaju me odakle sam, odgovaram: »Kroejša.« »Aaa... Kroača!« kimaju mi oni. Svi mi žele nešto reći, pitati. Nije im jasno

Planinarska škola

EDITA CIGLENEČKI

Dom Ichi-no-koshi

gdje mi je ruksak. Pokazujem na terasu doma ispod nas, a oni se gigolje i smiju. Kako ih prestijem, dobacuju za mnom: »Baj-baj, rapid Kroača!«

Stigavši do O-yame, uživam u vidiku na malo šintoističko svetište na litici stijene. Može zvučati neobično da se po svetim budističkim planinama nalaze šintoistička svetišta, no

EDITA CIGLENEČKI

Pogled na vršni dio i krater Tateyame

u Japanu je to normalno. Pripadnici tih dviju različitih religija često dijele ista svetišta. Staza od O-yame do najvišeg vrha Tateyame, Onanji-yame, vodi me uskim, stjenovitim rubom kratera. Ovdje više nema penjača, na stazi sam potpuno sama. Polusatni uspon čista je meditacija u pokretu. S lijeve je strane Murodo, daleko dolje u cvjetnoj dolini prošaranom snijegom. S desne je strane vrtoglav ponor na čijem dnu su jezero i brana Kurobe. A na vrhu Tateyame, samo vjetar i ja! Sloboda koja osjećam na ovome svetu

mjestu opojno je moćna! Dok se odmaram na stijeni, čujem glasove. Nailazi skupina planinara. Iznenadeni su zatekavši na vrhu stranu ženu kako se sunča, sama. Međusobno si čestitamo na osvojenom vrhu, slikamo se, pa ih napuštam. Vraćam se natrag istim putem.

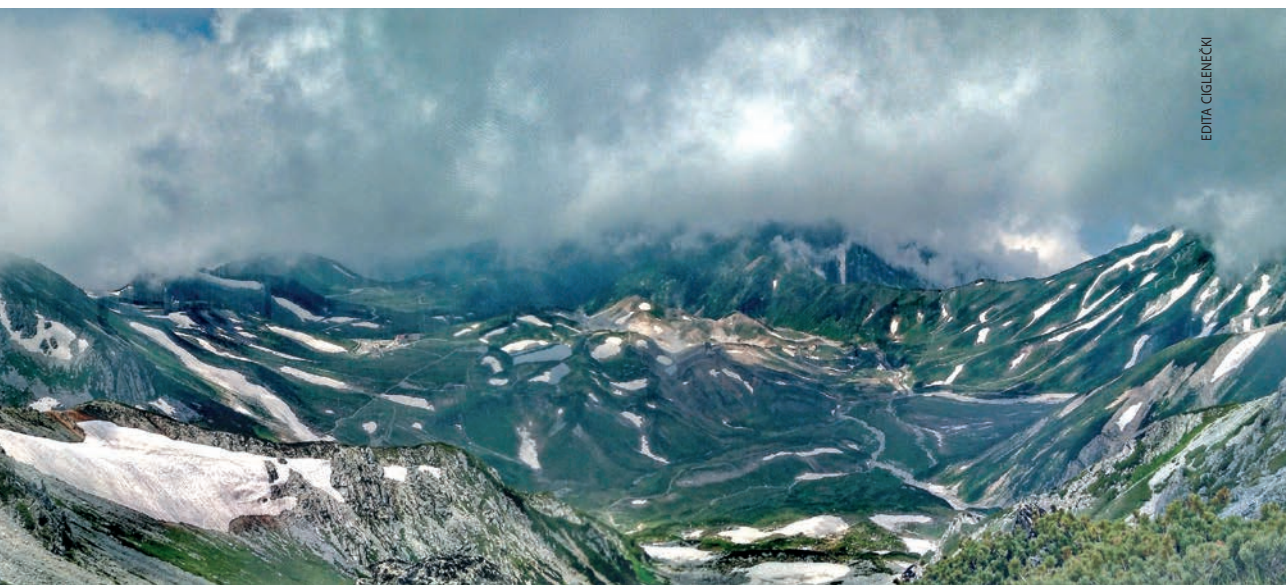
Klinci iz planinarske škole sjede na O-yami. »Herou, Kroača! Herou!« pozdravljaju me kao stari prijatelji. Čestitam im na uspješnom usponu, a oni mi pružaju svoje dlanove, da si damo »pet«. Malene ruke mašu za mnom dok se spuštam prema Murodu.

Iz Muroda putujem natrag tunelom kroz utrobu Tateyame pa vanjskom uspinjačem i žičarom niz tunel, pješke preko brane i tunelom natrag do Ogizawe. U slikoviti Nagano, okružen planinama, stižem u suton. Većina japanskih gradova razvijala se oko utvrda, dvoraca ili luka. Sasvim suprotno, Nagano je nastao i širio se oko čuvenoga budističkog hrama Zenko-jija. U Japan je 552. iz Koreje stigla statua koja prikazuje tri lika Amida Bude, nazvana Ikko-Sanzon. Ta trijada, sa središnjim, najsvetijim likom Amidom Nyorai, prva je statua Bude pristigla u Japan i u japanskom je budizmu njena vrijednost nemjerljiva. Hram Zenko-ji izgrađen je u 7. stoljeću kao trajan dom za neprocjenjivu statuu. I ne bi tu bilo ništa neobično da likovi trijade nisu zamotani poput mumija i pohranjeni iza glavnog oltara.

EDITA CIGLENEČKI

Uspon na O-yamu kroz maglu

Čak ni 37 generacija japanskih careva nije vidjelo Ikko-Sanzon! Više od tisuću godina nitko nije vidio statu, pa su počela govorkanja da ona i ne postoji. Da bi zaustavio glasine, šogunat je

1702. naredio jednom monahu da potvrdi postojanje statue i izmjeri je. Taj je monah bio posljednja osoba koja je vidjela Ikko-Sanzon. Svaki se sedam godina u Naganu okupljaju milijuni

Šintoističko svetište na Tateyama

Na vrhu Tateyame – jedne od tri najsvetije planine u Japanu

vjernika za vrijeme festivala Gokaicho Matsurija, tijekom kojeg se u javnost iznosi kopija statue Ikko-Sanzon. Sljedeći Gokaicho Matsuri bit će 2021.

U četiri ujutro odlazim u Zenko-ji na jutarnju molitvu, koja se održava u svitanje. Hodam praznim, usnulim gradom prema hramu izgrađenom na istaknutom mjestu na sjevernom rubu grada. U ulicama oko Zenko-jija izgrađene su mnogobrojne drvene kućice, koje stoljećima, sve do današnjih dana, služe za prihvata vjernika tijekom festivala Gokaicho Matsurija. Prolazim kroz impozantne torije i ulazim u hram iz kojeg dopire mrmljanje monaha. Prilazi mi jedna žena i traži da platim ulaz. Govorim joj kako u turističkim prospektima piše da je ulaz slobodan, no ona inzistira da se molitva i blagoslovi plaćaju četiri eura. U tom trenutku kroz bočni ulaz pored oltara ulazi stariji svećenik obučen u svileni ljubičastu odoru

preko koje je plašt od vezenog zlata. I monasi i vjernici pred njim padaju na koljena uz dubok naklon, do poda. Očito je da je i budizam, kao i druge religije, podlegao manipulacijama »božjih posrednika«. Dok prodaju »instant produhovljenje«, zapravo odvrću pažnju ljudi od njihove vlastite svetosti.

Izlazim iz hrama i sjedam na zidić. Gledam svjetla grada u daljini. Razmišljam o sto sedamdeset i jednoj ljudskoj duši koje su visoko, visoko u planinama iznad grada ostavile svoje kosti. Zahvaljujući njima, Nagano danas svijetli. Razmišljam o deset milijuna ljudi koji su gladni i promrzli radili sedam godina bez odmora da bi cijelom otoku Honshuu podarili energiju za bolji život. Ti su ljudi učinili čudo! To su ljudi kojima se treba pokloniti, i nikad ih ne zaboraviti! Sviće. Dok u društvu pasa lualica promatram rađanje novog dana, osjećam se istinski blagoslovljeno.

Mirko Prebeg,

drugi predsjednik Planinarskog saveza Hrvatske

Zdenko Kristijan, Samobor

U opsežnoj »Zlatnoj knjizi hrvatskog planinarstva«, posvećenoj 130. obljetnici hrvatskog planinarstva (autor prof. dr. Željko Poljak, izdavači: Libera editio d.o.o. i Hrvatski planinarski savez, 2004.), na 75. stranici nalazi se popis svih predsjednika, potpredsjednika i tajnika Planinarskog saveza Hrvatske (PSH) i Hrvatskoga planinarskog saveza od 1948. nadalje. U tom je popisu upisan Mirko Prebeg kao potpredsjednik PSH-a 1949. te ponovno za godinu 1950., na istoj dužnosti. Napomenimo da je Mirkov prezimenjak, odvjetnik dr. Zlatko Prebeg, bio tajnik i potpredsjednik HPD-a između dvaju svjetskih ratova.

Prema zapisnicima sjednica PSH-a koji se čuvaju u Samoborskom muzeju, Mirko Prebeg bio je gotovo godinu dana predsjednik PSH-a, a ne njegov potpredsjednik. U priloženoj tablici upisani su svi predsjednici od Gušića do Holjevca te svi potpredsjednici i tajnici.

Iz zapisnika s tih sjednica možemo doznati puno podataka te malo rasvijetliti svoju planinarsku povijest i prilike u kojima se odvijao rad krovne planinarske organizacije u Hrvatskoj prije 70 godina.

Na osnivačkoj skupštini PSH-a 20. lipnja 1948. u Zagrebu za prvog je predsjednika PSH-a izabran dr. Branimir Gušić (1901. – 1975.), liječnik i akademik, član HPD-a od 1919., suosnivač Hrvatskoga turističkog kluba Sljeme (1925.) i njegov predsjednik.

Na prvoj konferenciji, šest dana nakon toga, dr. Gušić zahtijeva da se PSH dobro organizira, predlaže da se u Savezu osnuje gospodarski, markacijski i propagandni sektor te da se za svaki od njih osnuje komisija od nekoliko članova. Također napominje važnost rada s omladinom. Zaključeno je da se sjednice Saveza održavaju dvaput mjesečno na adresi Ilica 21 u Zagrebu.

Izabrani predsjednici, potpredsjednici i tajnici u prvim godinama Planinarskog saveza Hrvatske

Skupština / plenum	Predsjednik	Potpredsjednici	Tajnici
Osnivačka skupština PSH 20. 6. 1948.	Branimir Gušić (do studenoga 1948.)	Josip Mesarić Zlatko Majtin	Slavko Brezovečki – Ivo Baršić – v. d. Viktor Šetina
1. glavna skupština 27. 11. 1949.	Mirko Prebeg	Josip Mesarić Zlatko Majtin	Slavko Brezovečki Viktor Šetina
Plenum 22. – 23. 10. 1950.	Boško Ivanović	Dragutin Mlač Zlatko Majtin	Josip Mesarić
2. godišnja skupština 6. – 7. 4. 1952.	Marijan Laćan	Boško Ivanović Dragutin Mlač	Tonka Žic-Abrus
Plenum 8. 3. 1953.	Franjo Masnec	Dragutin Mlač	Tonka Žic-Abrus
3. godišnja skupština 27. – 28. 3. 1954.	Većeslav Holjevac	Dragutin Mlač Milutin Pavlović	Tonka Žic-Abrus

Z A P I S N I K

redovite odborske sjednice Planinarskog Saveza Hrvatske održane dne 7. XII.
1.949 u 19 sati.

Prisutni: Prebeg Mirko, Mlač Dragutin, Lučić-Roki Petar, Brezovečki Slavo, Šetina Viktor, Dr. Majtin Zlatko, Šafarik Petar, Jurić Vjenceslav, Mihaljević Krešo, Mihaljević Cvjetko, Dr. Bičanić Milan, Majorinc Vladislav, Halai Zlata, Županc Janko, Drvodelić Marko,

Ispričani: Mesarić Josip

Drug Prebeg Mirko otvara sjednicu pozdravlja prisutna i predlaže sljedeći dnevni red:

1. Konstituiranje upravnog odbora
2. Konstituiranje nadzornog odbora
3. Čitanje zapisnika posljednje sjednice
4. Tekući poslovi
5. Razno

Drug Prebeg zahvaljuje se na izboru predsjednika Planinarskog Saveza Hrvatske te u duljem govoru obrazlaže potrebu suradnje Komiteta za turizam i ugostiteljstvo sa planinarskim organizacijama, jer je potrebno osigurati planinarenje radnim ljudima. Savez će morati pojačati svoj rad na propagandi planinarenja, a to će po njegovom mišljenju biti i moguće, pošto su u sadanji odbor ušli drugovi koji će moći ovim zadacima i zadovoljiti. Nadalje drug Prebeg obećaje svaku pomoć u radu Saveza, a u koliko to neće biti uvijek moguće, nastojati će, da svojom pomoći pomogne poduzete akcije Saveza. Isto tako drug Prebeg govori o građevnoj djelatnosti na teritoriju rada PSH. Naš rad neće biti u budućoj godini jedino usmjeren na gradnju novih domova, već će se morati nastojati da se postojeći domovi, koji su za vrijeme okupacije uništeni, - poprave, a onda prema planu izgradjivati nove domove, koji će onda po punjavati mjesta na kojima još nema domova. Na taj način će se moći radnom naredu pružiti mogućnost odmora i razonode u planinama i na svježem zraku.

Riječi druga Prebega saslušane su zanimanjem i odobravanjem.

Drug Brezovečki Slavo čita listu izabranih odbornika na skupštini, pa se upravni odbor formira kako slijedi:

Predsjednik:	Prebeg Mirko
Podpredsjednik I:	Mesarić Josip
Podpredsjednik II:	Dr. Majtin Zlatko
Tajnik:	Brezovečki Slavko
Stručni tajnik:	Šetina Viktor
Referent za propagandu:	Halai Zlata
Zamjenik referenta za propagandu:	Dr. Bičanić Milan
Referent za financijsko-materijalna pitanja:	Županc Janko
Referent za alpinizam:	Mihaljević Krešo
Referent za markacije:	Jurić Vjenceslav
Referent za zdravstvo:	Mihaljević Cvjetko
Referent za građevinarstvo:	Majorinc Vlado
Referent za plan i statistiku:	Novak Dragan
Urednik stručnog lista:	Lučić-Roki Petar

Drug Brezovečki predlaže da se naknadno kooptira u odbor drug Rakoš Edvin, koji zabunom nije bio izabran na redovitoj glavnoj godišnjoj skupštini.

Tko je bio Mirko Prebeg

Mirko Prebeg (Mirnovec kod Samobora, 1903. – Zagreb, 1954.) bio je po zanimanju trgovac. Prije Drugoga svjetskog rata bio je vlasnik trgovine mješovitom robom u Samoboru, u Langovoj ulici 2. Član je HPD-ove podružnice Japetić u Samoboru od 1935. Bio je pristaša Hrvatske seljačke stranke (HSS-a). U jeku Drugoga svjetskog rata, 1944., pristupio je partijskom pokretu na području Pisarovine.

Nakon završetka rata imenovan je predsjednikom kotara Samobor, nakon toga bio je zaposlen u tadašnjem Komitetu (ministarstvu) za turizam i ugostiteljstvo – u resoru južna Dalmacija, a zatim je bio direktor poduzeća i predsjednik Kotara Samobor.

Tijekom 1949. i 1950. bio je malo manje od godinu dana predsjednik PSH-a.

Međutim, dr. Gušić zbog svojih obveza nije sudjelovao na sjednicama, pa radom PSH-a upravljaju potpredsjednici Josip Mesarić i dr. Zlatko Majtin. Prvog izabranog tajnika, Slavka Brezovečkog, naslijedio je Ivo Baršić, a zatim Viktor Šetina, kao vršitelj dužnosti tajnika. Na sjednicama su glavna tema bili planinarski domovi.

Na sjednici Izvršnog odbora 5. prosinca 1948. objavljeno je da je dr. Gušić dao ostavku na dužnost predsjednika PSH-a zbog zaduženja u Akademiji. Predloženo je da se ta dužnost povjeri generalu Šiblu, ali on je nije prihvatio. PSH je gotovo godinu dana bio bez predsjednika. Sjednice je vodio potpredsjednik dr. Zlatko Majtin. Potraga za novim predsjednikom odgodila je sazivanje skupštine PSH-a za pola godine.

Prva glavna skupština PSH-a održana je tek 27. studenoga 1949. Za predsjednika je na toj sjednici izabran samoborski planinar Mirko Prebeg. Potpredsjednici su ostali Josip Mesarić i dr. Zlatko Majtin. Za tajnika je bio izabran Slavko Brezovečki, a za stručnog tajnika Viktor Šetina. U Izvršni odbor PSH-a izabrano je devet referenata: za propagandu, financijsko-materijalna pitanja, alpinizam, markacije, zdravstvo, građevinarstvo, plan i statistiku, spašavanje te urednik časopisa Naše planine. Izabrana su i tri člana Nadzornog odbora. Zanimljiv je podatak iz zapisnika da su delegati izvan Zagreba noćili u hotelu Esplanade (!).

Na prvoj sljedećoj sjednici Izvršnog odbora PSH-a 7. prosinca 1949. Prebeg se zahvalio na izboru i najavio obnovu uništenih domova i gradnju novih te izradu plana rada PSH-a za 1950. Od Komiteta za turizam i ugostiteljstvo Prebeg je doznačio 20.000 dinara za potrebe promidžbe PSH-a.

Ipak, zbog zauzetosti obvezama, Mirko Prebeg nije aktivno sudjelovao u radu PSH-a, dapače, još je samo jednom bio na sjednici Izvršnog odbora. Izvršni odbor PSH-a tada se uglavnom bavio osnivanjem novih društava, izdvajanjem PD-a Željezničar i PDS-a Velebit iz PD-a Zagreb te obnovom i radom planinarskih domova. Koncem svibnja 1950. Prebeg je sudjelovao na Drugoj skupštini Planinarskog saveza Jugoslavije održanoj na Sljemenu te je izabran među delegate Skupštine iz Hrvatske.

Plenum Planinarskoga saveza Hrvatske održan je 22. i 23. listopada 1950. na PSH-ovom Tomislavovom domu na Sljemenu. Izboru članova novog izvršnog odbora pristupilo se nov način. Izostavljeni su svi oni članovi koji su to postali po svojim položajima, a nisu sudjelovali u radu Izvršnog odbora, među njima i Mirko Prebeg. Izabrani su poznati planinari, kako bi planinarstvo krenulo pravim putem. Tako je za novog predsjednika PSH-a izabran Boško Ivanović, za potpredsjednike Dragutin Mlačić i dr. Zlatko Majtin, a za tajnika Josip Mesarić.

Hvala planinama!

U planine me 'otjerala' majka, a otad tijelo i um samo žele još

Ivana Kasum, Zagreb

Planinarim od 2009. i ne mislim prestati dok me god moje noge nose. Na brda sam se navukla uz svog partnera i društvo s kojim se družimo.

Na to da se pridružim svom dragom u hoda-nju po brdima potaknula me moja mama. Od kuda sad ona, pitate se... Jednom prilikom došla sam na vikend kod roditelja jer mi se nije dalo biti sama u Zagrebu. I pita me mama: »A zašto ti ne ideš u brda s ostalima? Čamiš vikendima u gradu, osim ako ne radiš, a mogla bi malo prošetati po planinama...«

Ni slutila nije kako će se to zakotrljati i da ću nakon kratkog vremena biti ovisna o šumi, livadama, stijenama, nestvarnim krajolicima, zaglušujućoj tišini... I tako sam krenula. Obukla sam na sebe staru trenirku, a umjesto gojzerica za početak sam hodala u cipelama pokojnog ujaka u kojima je on obavljao poslove na gradilištima. Ličile su na gojzerice utoliko što su bile gležnjače i to je otprilike to. Bile su mi prevelike nekoliko brojeva, teške, ali nisam se bunila jer me svaki izlet zabavljao. Gomilu puta spoticala sam se u njima i izvrtala noge da mi je došlo da ih skinem i nastavim uspon bosa.

Naravno, to nisam nikada napravila iz vlastite sigurnosti. Svaki početak je težak, ali mislim kada krenete od nule ili od jako malo da kasnije dobro

znate cijeniti sve što imate. Upoznavala sam u tim prevelikim perajama, kako sam ih od milja zvala, nova mjesta, otkrivala divne nestvarne krajo-like. Da ne hodam kao muha bez glave počela sam čitati sve što se tiče planinarenja i boravka u brdima, od vodiča, priručnika, monografija... Isprva sam obilazila vrhove u okolini Zagreba, samo su bile potrebne upute iz planinarskog vodiča, dobro društvo i naravno špek i kobasice, a sve ostalo dolazilo je s iskustvom.

I dalje stojim pri tome da je planinarenje jedna od jeftinijih aktivnosti jer vam za početak treba volja, a opremu kupujete malo po malo.

Vjerujte mi, bit će lakše za vaš budžet. Kad smo već kod opreme za početak su najbitnije dobre gojzerice. I tako se suživot s brdima polako počeo razvijati i produbljivati. Svaki vikend obilazili smo vrhove po Hrvatskoj, neki su bili manje zahtjevni, a neki su mi donijeli žuljeve, bol i natjerali me da si postavim ono pitanje »Što je meni ovo trebalo...?« (ne, nisam razbijala čaše i tanjure dok sam ovo vrtjela u glavi). Ali tijelo i um tražili su još. Što je bilo teže i duže trajalo, meni se više sviđalo.

Zvuči malo mazohistički, ali ono što sam viđala putem riječima je neopisivo, a u meni je izazivalo mješavinu osjećaja – sreću, euforiju, uzbuđenje, mir, olakšanje... U početku okolini,

kako simpatično volim reći civilima, koje takva vrsta aktivnosti ne zanima, bilo je neshvatljivo da se baš svaki vikend mora nekamo ići i da se za neke druge aktivnosti poput rođendana i drugih oblika druženja moram unaprijed dogovarati jer su mi vikendi bukirani. Bukirani brdima...

Priznajem, zbog mojih odlazaka izbijale su i svađe.

I sad, da se opet vratim na svoju majku koja me u biti ponukala da krenem u brda. Nakon godinu dana mojeg hodanja brdovitim prostranstvima njoj nikako nije bilo jasno kako baš svaki vikend moram ići planinariti. Dogodio se sukob svjetova. Nekad bih popustila ja, nekad ona. Ali s uma nikad nisam smetnula onu: mama je mama, jedna jedina. Rijetko su se te nesuglasice ponavljale, sada ih više nema. Svi oko mene navikli su se na moj tempo života. Doma me može jedino zadržati ekstremno loše vrijeme, bolest, svadbe, krstítke i rođendani dragih prijatelja. Odnosno kako novinari kažu – breaking news situacije.

Bitno je naći dobru mjeru, a ja sam ju nakon toliko godina našla. Hvala vam, drage planine!

ALAN ČAPLAR

Čovjek planina – Stanko Gilić

Andrija Rubinić, Rijeka

U povijesti hrvatskog alpinizma malo je ljudi koji su ostavili tako dubok trag kao alpinist Stanislav – Stanko Gilić. Stanko Gilić rođen je u Sumartinu na Braču 16. veljače 1932. Djetinjstvo i dva razreda osnovne škole proveo je u rodnome mjestu. Školovanje je nastavio u Splitu, gdje upisuje srednju tehničku školu. Već je u školskim danima pokazao veliko zanimanje za planinarenje. Prva je iskustva stjecao na Mosoru i Biokovu.

Tražeći posao u listopadu 1954. seli se u Rijeku, gdje se zaposlio u luci i uz rad dovršio srednju, pa višu školu – Pedagošku akademiju. Sam se uzdržavao na studiju, i to najprije na studiju geografije i kroatistike. Na studiju se isticao s tako visokim uspjehom da je na Akademiji dobio i stalno zaposlenje, kao asistent na geografskome odsjeku. S osnutkom Filozofskoga fakulteta nastavio je studij kroatistike. Na tome je

Stanko Gilić, autoportret

fakultetu radio kao knjižničar od vremena diplomiranja čak do umirovljenja 1998. godine.

Posebna interesna područja i trajna stručna preokupacija bile su mu toponomastika i onomastike. O temama iz tih područja objavljivao je veliki broj znanstvenih i stručnih radova. Stanko je izvrsno spojio proučavanje zemljopisnih pojmova, nazive planina, voda, područja, imena osoba i obiteljska imena sa svojom strasti prema alpinizmu. Nije bio samo aktivan alpinist, nego je i nastojao drugima približiti alpinizam i planinarstvo pišući velik broj članaka i vodiča, kao što su planinarski vodiči »Anića kuk i Čuk«, »Mali planinarski terminološki rječnik«, »Alpi Giulie Orientali«, »Paklenica«, »Kozjak«, te brojne putopisne i stručne članke koje je objavljivao u časopisima Planinarski list, Naše planine i Hrvatski planinar. Ne samo što je pisao, već je bio vrstan instruktor i predavač u mnogim alpinističkim i planinarskim školama. Naš proslavljeni alpinist Stipe Božić navodi ga kao svog učitelja, čovjeka koji ga je usmjerio na dokumentiranje i

Na Bioču 1963., na fotografiji Katarina Rell

prezentaciji široj javnosti alpinizma. Dobri poznavatelji njegova života kažu da je živio u Rijeci da bi bio što bliže Dolomitima, koje je kao iskusani i strastveni alpinist najviše istraživao. Njegovi prijatelji alpinisti taj dio Furlanskih Dolomita često zovu »Stankovi Dolomiti«. Uz strastveno bavljenje

Penjanje u Veloj dragi 1969., na fotografiji Kazimir Sambolec

Na grebenu Kamenjaka 1970., na fotografiji Dragan Vučedolov

Vela Draga, Učka (1980.)

fotografijom, vrlo je uspješno crtao i slikao, tako da je za života imao i nekoliko slikarskih izložbi. Umro je u Rijeci 24. kolovoza 2017.

Prvi alpinistički uspon koji je ujedno bio i prvenstveni ostvario je 1950. na Mosoru, južna stijena vrh Puklina s Joškom Gerželjom. U svojoj alpinističkoj karijeri duljoj od 60 godina popeo je čak 111 prvenstvenih smjerova, od čega najviše na Kozjaku, Paklenici i Furlanskim Dolomitima. Sudjelovao je 1966. u prvenstvenom usponu jednog od najpoznatijih smjerova u Hrvatskoj, Klina u Anića kuku, s Nedjeljkom Jakićem i Miroslavom Pleškom, koji je trajao čak pet dana. Izvan Europe penjao je na Grenlandu 1973. godine. Alpinizmom se bavio skoro do kraja svog života, jedan od njegovih posljednjih uspona bio je 2010. u Dolomitima s Ivom Božić na Campanile di Val Montanaia.

Strada degli Alpini, Cima Undici, Dolomiti

Kako bi odali počast svom dugogodišnjem i počasnom članu Riječki alpinistički klub, Fotoklub Rijeka i HPS u veljači 2019. organizirali su izložbu fotografija »Čovjek Planina«. Na izložbi prikazan je izbor od četrdeset crno-bijelih fotografija nastalih od 50-ih do 80-ih godina 20. stoljeća. Kustos izložbe prof. Borislav Božić o Stankovim fotografijama piše u katalogu izložbe:

Stankov su život odredile dvije strasti – fotografija i planina. Može se reći i planina i fotografija jer se i jedno i drugo istovremeno odvijalo i živjelo u Stankovoj realnosti i bilo je sveprisutno; fotografija zbog tehnološke naravi, a planine zbog geografske datosti. Sjedinjenje fotografije i planine u njegovu životu nije ništa neobično jer povijest potvrđuje da su prvi pejzažni fotografi bili planinari ili su pak prvi planinari istovremeno bili i prvi pejzažni fotografi.

Odlazak u planinu podrazumijeva i psihološku i fizičku pripremu, pripremu duha i tijela, ali i ozbiljno poznavanje sve te silne opreme za penjanje i povjerenje u nju. Uz alpinističku opremu, obvezan dio Stankova inventara bio je i fotografski aparat. Ni na jednom putovanju ili alpinističkoj akciji nije izostao taj njemu dragocjen dodatak. Njegov alpinistički život podsjeća na život braće Seljan, jer je obvezan dio prtljage koju su nosili na svoje ekspedicije i njima bio fotoaparat.

Nema ničega neobičnog u Stankovoj fotografskoj i alpinističkoj aktivnosti. Bio je i izvrstan alpinist i fotografski autor, a ove fotografije svjedoče o njegovu vrhunskom razumijevanju fotografskog medija.

Sve su njegove fotografije nastale u analogno doba i snimljene su na crno-bijelom filmu. Za izložbu njegovih fotografija filmovi su skenirani i prema njima su s punog formata negativa izrađene fotografije, što se inače čini kad autor ne može kontrolirati izradu pozitivna.

Iako su negativ digitalizirani, po njihovoj obradi vidimo da je Stanko i u tom fotografsko-tehničkom dijelu bio izvrstan poznavatelj

Uspon

Prokletije, Crna Gora (1965.)

Zub od Manite peći, Paklenica (1967.)

Kozjak, Split (1964.)

Utočište u planini

fotografskoga zanata. Pravilno su eksponirani i poslije laboratorijski obrađeni, tako da su s njih bez poteškoća napravljeni vrlo kvalitetni »printevi«.

Pogledamo li Stankove fotografije kao cjelinu, nesumnjivo ćemo uočiti njegov vrlo visok estetski osjećaj za prepoznavanje motiva i kompoziciju kadra. Način kadriranja i odabira motiva svjedoči o tome da nije slučajan gost planina, već vrstan poznavatelj tog ambijenta u svoj njegovoj kompleksnosti. Baš zbog izvrsnog poznavanja čudi planine, odnosio se spram nje sa strahopoštovanjem. I nas ovim kolopletom planinskih motiva vrlo suptilno uvodi u prostore uživanja, a istovremeno upozorava na nenadane čudi tih zagonetnih i monumentalnih planina. Planinari i alpinisti zacijelo će drugačije čitati slike i uživati u njima, za razliku od ljudi koji su samo katkad radi rekreacije na planini i tu istu planinu više poznaju po slici nego u njenoj stvarnoj datosti.

Bio je stručan, ustrajan i dosljedan u svom radu ma u kojem stvaralačkom području bio. Serijom fotografija on nas vrlo precizno vodi po planinama i svaki je detalj slike, i svaki kadar,

Stankova »živa riječ« koja nas upućuje na to što i kako u planini treba gledati. Fotografije su mu osnova za lakše razumijevanje planina, a i za beskrajno uživanje u tim, za mnoge nedostižnim ljepotama i ambijentima.

Fotografija kao strast, kao područje djelovanja, logički je proizašla iz svih drugih njegovih aktivnosti; fotografija kao svjedok i potvrda za napisane stručne članke; fotografija kao umjetnička praksa visokoga estetskog standarda, kojom se s lakoćom bavio. Fotografija, obavijena mistikom snimljenih planina, sada jasno svjedoči o Stankovim hodočašćima i dokumentira ih, a nama je na dar i uživanje.

Ako je planina pojam za nešto veliko, onda s pravom možemo reći da je Stanko Gilić velik kao planina. On je čovjek-planina.

Fotografije su bile izložene i na memorijalnom alpinističkom skupu »Glavno da se klajmba« lanjskog listopada na Biokovu, a sada ih predstavljamo i čitateljima Hrvatskog planinara kao uspomenu na jedinstvenog alpinista i fotografa Stanka Gilića.

Priznanja HPS-a u 2019. godini

Hrvatski planinarski savez od 1962. planinarima i društvima zaslužnima za doprinos planinarstvu i planinarskoj udruzi dodjeljuje priznanja. Planinari i društva odlikuju se brončanim, srebrnim i zlatnim znakom HPS-a te plaketom, sukladno uvjetima i postupku iz Pravilnika Komisije za priznanja HPS-a.

Na sedam sjednica u 2019. obrađeno je 168 zahtjeva pristiglih iz 23 planinarska društva, a na skupštinama naših članica i u drugim svečanim prilikama dodijeljena su sljedeća priznanja HPS-a: 8 plaketa, 14 zlatnih, 42 srebrna i 104 brončana znaka HPS-a.

Vladimir Horvat

Brončani znak

1	Ivana Hajdinić	HPD Martinščak, Karlovac
2	Ivica Čepuran	HPD Martinščak, Karlovac
3	Biserka Čurčija	HPD Martinščak, Karlovac
4	Saša Čurčija	HPD Martinščak, Karlovac
5	Anamarija Latković	HPD Martinščak, Karlovac
6	Darko Protulipac	HPD Martinščak, Karlovac
7	Davor Protulipac	HPD Martinščak, Karlovac
8	Darko Platužić	PD Đakovo, Đakovo
9	Ivan Zirdum	PD Đakovo, Đakovo
10	Goran Jurković	PD Đakovo, Đakovo
11	Mario Pinjuh	PD Đakovo, Đakovo
12	Darko Grba	PD Dubovac, Karlovac
13	Vesna Štraus	PD Dubovac, Karlovac
14	Jadranko Jagodić	PD Dubovac, Karlovac
15	Ognjen Borovac	PD Dubovac, Karlovac
16	Miro Palajsa	PD Dubovac, Karlovac
17	Slaven Vnućec	DPIOV Osmica, Karlovac
18	Gojko Crnković	PD Škamnica, Brinje
19	Vesna Crnković	PD Škamnica, Brinje
20	Mirjana Dražul-Kraljić	PD Strilež, Crikvenica
21	Petar Kasum	HPD Željezničar, Zagreb
22	Stipe Tutiš	HPD Željezničar, Zagreb
23	Ruđer Novak	HPD Željezničar, Zagreb
24	Josip Dadić	HPD Željezničar, Zagreb
25	Mira Kuvec	HPD Željezničar, Zagreb
26	Jela Knežević	PD Zanatlija, Osijek
27	Ksenija Vilić	PD Zanatlija, Osijek
28	Đuro Conjar	PD Zanatlija, Osijek
29	Zorica Sandukčić	PD Zanatlija, Osijek
30	Josip Bolšec	PD Strahinjčica, Krapina
31	Ivan Klobučar	PD Strahinjčica, Krapina
32	Smilja Leljak	PD Strahinjčica, Krapina
33	Marijo Macan	PD Strahinjčica, Krapina
34	Viktor Macan	PD Strahinjčica, Krapina
35	Kristijan Ptičar	PD Strahinjčica, Krapina
36	Ivan Šimatović	PD Strahinjčica, Krapina

37	Gordana Španiček	PD Strahinjčica, Krapina
38	Grga Vukoja	PD Strahinjčica, Krapina
39	Josip Zubić	PD Strahinjčica, Krapina
40	Vjekoslav Žigman	PD Strahinjčica, Krapina
41	Maja Bišćan-Štefković	HPD Japetić, Samobor
42	Hrvoje Bišćan	HPD Japetić, Samobor
43	Dragutin Kos	HPD Japetić, Samobor
44	Daniela Čupić	HPD Japetić, Samobor
45	Bojan Horvat	HPD Japetić, Samobor
46	Josip Bajsić	PD Bundek, Mursko Središće
47	Ivan Gašpar	PD Bundek, Mursko Središće
48	Ana Vlah-Siladi	PD Bundek, Mursko Središće
49	Renato Pahor	PD Bundek, Mursko Središće
50	Ružica Pahor	PD Bundek, Mursko Središće
51	Katarina Braniša	PD Bundek, Mursko Središće
52	Veljko Žuvela	HPD Spivnik, Blato (Korčula)
53	Ivko Protić	HPD Spivnik, Blato (Korčula)
54	Domagoj Božin	HPD Kozjak, Kaštel Sućurac
55	Ivica Perković	HPD Kozjak, Kaštel Sućurac
56	Tomislav Prolić	HPD Kozjak, Kaštel Sućurac
57	Pavao Sokol	HPD Kozjak, Kaštel Sućurac
58	Marijo Špar	HPD Kozjak, Kaštel Sućurac
59	Bartol Popović	HPD Kozjak, Kaštel Sućurac
60	Srećko Soldo	HPD Kozjak, Kaštel Sućurac
61	Jurica Čatipović	HPD Kozjak, Kaštel Sućurac
62	Mario Dukić	PD Jelinak, Trilj
63	Stipe Šipić	PD Jelinak, Trilj
64	Mate Prcela	PD Jelinak, Trilj
65	Dužo Šipić	PD Jelinak, Trilj
66	Jure Vuco	PD Jelinak, Trilj
67	Ante Terzić	PD Jelinak, Trilj
68	Enio Bugarin	PD Elektroistra, Pula
69	Maja Žarnić	HPD Biokovo, Makarska
70	Jure Gudelj	HPD Biokovo, Makarska
71	Bartul Žarnić	HPD Biokovo, Makarska
72	Raif Parduzi	HPD Biokovo, Makarska
73	Marijo Žarnić	HPD Biokovo, Makarska
74	Srđan Mladinov	HPD Biokovo, Makarska

75	Sunčica Hafizović Antonini	HPD Biokovo, Makarska
76	Radija Šimić	HPD Biokovo, Makarska
77	Antiša Srzić	HPD Biokovo, Makarska
78	Zoran Đapić	HPD Biokovo, Makarska
79	Rikardo Škorlić	HPD Biokovo, Makarska
80	Sandra Đapić	HPD Biokovo, Makarska
81	Ana Bijelić	HPD Biokovo, Makarska
82	Pero Šarić	HPD Biokovo, Makarska
83	Slavko Štrbac	HPD Biokovo, Makarska
84	Siniša Srzić	HPD Biokovo, Makarska
85	Stipe Glavina	HPD Biokovo, Makarska
86	Ljubo Urlić	HPD Biokovo, Makarska
87	Dino Tursić	HPD Biokovo, Makarska
88	Vito Miloš	HPD Biokovo, Makarska
89	Dragica Škrabić	HPD Biokovo, Makarska
90	Dijana Marinac	HPD Gojzerica, Požega
91	Zdravko Matičević	HPD Gojzerica, Požega
92	Anton Finderle	PD Pazinka, Pazin
93	Alberto Jedrejčić	PD Pazinka, Pazin
94	Zvonimir Blažević	PD Pazinka, Pazin
95	Dušan Pačalat	PD Pazinka, Pazin
96	Janko Madruša	PD Pazinka, Pazin
97	Sonja Levak	PD Pazinka, Pazin
98	Vladimir Finderle	PD Pazinka, Pazin
99	Vladimir Fornažar	PD Pazinka, Pazin
100	Patricija Jedrejčić	PD Pazinka, Pazin
101	Mirjana Culi	PD Susedgrad, Podsused
102	Zdravko Vlašiček	PD Susedgrad, Podsused
103	Zdenko Šubar	PD Susedgrad, Podsused
104	Gabrijela Kostanjevac	PD Susedgrad, Podsused

Srebrni znak HPS-a

1	Jasna Kalman-Nikolić	PD Đakovo, Đakovo
2	Nenad Kalman	PD Đakovo, Đakovo
3	Jasna Draganjac	PD Dubovac, Karlovac
4	Ratomir Draganjac	PD Dubovac, Karlovac
5	HPD Dubrovnik, Dubrovnik	
6	Zvonko Lovreković	HPD Željezničar, Zagreb
7	Mladen Stanković	HPD Željezničar, Zagreb
8	Marko Dukši	HPD Željezničar, Zagreb
9	Višnja Krznarić	HPD Željezničar, Zagreb
10	Marko Vuković	HPD Željezničar, Zagreb
11	Ivan Kobeščak	HPD Željezničar, Zagreb
12	Dušanaka Marčić-Svilar	HPD Željezničar, Zagreb
13	Dariko Prusina	PD Zanatlija, Osijek
14	Ljilja Havranek	PD Zanatlija, Osijek
15	Vladimir Pavičić	PD Zanatlija, Osijek
16	Biserka Bajcer	PD Strahinjčica, Krapina
17	Vlado Kovač	PD Strahinjčica, Krapina
18	Janko Kožić	PD Strahinjčica, Krapina

19	Jelena Kranjčec	PD Strahinjčica, Krapina
20	Josip Krsnik	PD Strahinjčica, Krapina
21	Franjo Orehovec	PD Strahinjčica, Krapina
22	Ivica Suznović	PD Strahinjčica, Krapina
23	Miljenko Fric	PD Bundek, Mursko Središće
24	Branka Beuk	PD Bundek, Mursko Središće
25	Alojz Vršić	PD Bundek, Mursko Središće
26	Nevenka Ribarić	PD Bundek, Mursko Središće
27	HPD Belišće, Belišće	
28	Miroslav Braškin	HPD Kozjak, Kaštel Sućurac
29	Marinko Ljubenkov	HPD Kozjak, Kaštel Sućurac
30	Dragica Pocrnja	PD Jelinak, Trilj
31	Mirjana Dodig	PD Jelinak, Trilj
32	Ivo Bošnjak	PD Jelinak, Trilj
33	Jure Marković	PD Jelinak, Trilj
34	Stjepan Marić	PD Jelinak, Trilj
35	Alen Dukić	PD Jelinak, Trilj
36	Damir Đalo	PD Jelinak, Trilj
37	Ante Škrabić	HPD Biokovo, Makarska
38	Mladen Nikšić	PD Pazinka, Pazin
39	Giovanni Sirotti	PD Pazinka, Pazin
40	Marija Šunjić	PD Susedgrad, Podsused
41	Nikola Sedmak	PD Susedgrad, Podsused
42	Marica Mikel	HPD Sokolovac, Požega

Zlatni znak HPS-a

1	Otmar Tosenberger	PD Đakovo, Đakovo
2	Darko Domitrović	PD Dubovac, Karlovac
3	Josip Pravdica	PD Strilež, Crikvenica
4	Slobodan Soldo	HPD Belišće, Belišće
5	Ante Alfirević	HPD Kozjak, Kaštel Sućurac
6	Mate Opačak	HPD Kozjak, Kaštel Sućurac
7	Marija Antičević	HPD Kozjak, Kaštel Sućurac
8	Vinko Vesely	HPD Martinščak, Karlovac
9	Duškanka Turić	HPD Biokovo, Makarska
10	Vedrana Letica	HPD Biokovo, Makarska
11	Davor Puharić	HPD Biokovo, Makarska
12	Tonči Grgasović	HPD Biokovo, Makarska
13	Drago Šimić	HPD Biokovo, Makarska
14	Anto Babić	PD Susedgrad, Podsused

Plaketa HPS-a

1	Alan Čaplar	HPD Željezničar, Zagreb
2	Đorđe Balić	PD Zanatlija, Osijek
3	Vlado Obad	PD Zanatlija, Osijek
4	Špirko Domljanović	HPD Kozjak, Kaštel Sućurac
5	Drago Erceg	HPD Biokovo, Makarska
6	Samo Puharić	HPD Biokovo, Makarska
7	Tonči Lalić	HPD Biokovo, Makarska
8	Stipe Bušelić	HPD Biokovo, Makarska

Uručena najviša priznanja Hrvatske planinarske obilaznice za 2019. godinu i zahvalnice za rad na VPP-u

Kao i svake godine, Komisija za planinarske putove HPS-a upriličila je svečanu dodjelu najviših priznanja obilaznicima Hrvatske planinarske obilaznice. U amfiteatru Fakulteta prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, u kampusu na Borongaju, uz prigodni program i druženje, podijeljena su 20. prosinca 2019. priznanja ove najpopularnije planinarske obilaznice u Hrvatskoj. U svečanosti je sudjelovalo stotinjak planinara.

U ugodnom je raspoloženju, uz prigodne planinarske pjesme zbora HPD-a Vihor, pod dirigentskom palicom Vladimira Horvata, i uz mnogo aplauza, u idealnim uvjetima koje pruža reprezentativan prostor i ležerno vođenje pročelnice Komisije Bernarde Huzjak, odrađeno desetak točaka dnevnog reda.

Nakon pozdravnih riječi pročelnice Komisije i predsjednika Izvršnog odbora HPS-a Darka Grundlera, podijeljene su zahvalnice Komisije dugogodišnjim pročelnicima Jasni Kosović (postumno) i Tomislavu Pavlinu (postumno), zatim Darku Berljaku i Jadranki Čoklici za uspješnu suradnju, te Fakultetu prometnih znanosti, koji godinama ustupa prostor za održavanje svečanosti. O životnom putu i postignutim rezultatima Jasne Kosović i Tomislava Pavlina, uz prigodnu prezentaciju fotografija sa zajedničkih akcija

koje su vodili, nadahnuto je govorio Ronald Schreiner, njihov dugogodišnji suradnik u Komisiji.

Kratku prezentaciju s temom »Oni brinu o planinarskim putovima« komentirao je član Komisije Boris Bjedov. Prikazani su rezultati nesebičnoga volonterskog, samozatajnog rada brojnih markacista Saveza, o kojima se malo zna.

Informaciju s pregledom statističkih podataka o obilaznicima HPO-a u 2019. prezentirala je Marijana Žnidarec, članica Komisije i administratorica Hrvatske planinarske obilaznice. Tijekom 2019. dodijeljeno je 288 značaka i priznanja. Uručeno je 45 posebnih, 34 visoka i 18 najviših priznanja.

Svečanost dodjele priznanja Hrvatske planinarske obilaznice 20. prosinca 2019.

ALAN ČAPLAR

Sudionici svečanosti dodjele priznanja Hrvatske planinarske obilaznice 20. prosinca 2019.

Prvi su put priznanja primili članovi društava PD Imber, Omiš, HPD Milengrad, Budinščina, HPD Prpa, Baške Oštarije, HPD Sopalj, Kostrena i HPD Zrin, Petrinja. Na popisu je, za osvojeno barem neko priznanje HPO-a, 169 planinarskih društava iz Hrvatske, 10 iz Slovenije, po dva iz BiH i Srbije i jedno iz Mađarske. U natjecanje za osvajanje vrhova HPO-a uključila se i nekolicina planinara koji nisu članovi planinarskog društva.

Svi oni koji nisu došli na dodjelu priznanja u povodu obilježavanja 50 godina Velebitskoga planinarskog puta organiziranu na Alanu u srpnju 2019., pozvani su na ovu svečanost i mnogi su se odazvali. Uz prigodna obrazloženja, dodjelu priznanja VPP-a vodio je Ronald Schreiner, a priznanja su uručili Jadranka Čoklica i Darko Grundler.

Kratkim riječima zahvale skupu su se obratili Anton Bikić, Damir Bajs, Julije Žigo i Marko Veljača.

Završne riječi, uz blagdanske čestitke, imale su pročelnica Komisije za planinarske putove HPS-a Bernarda Huzjak i dopredsjednica HPS-a Jadranka Čoklica.

Srdačno čestitamo svim dobitnicima priznanja HPO-a. Hvala i svima koji su svojim doprinosima obogatili svečanost i pridonijeli posebnom ugođaju.

Marijana Žnidarec

ALAN ČAPLAR

Obraćanje Željka Brdala okupljenim planinarima

Obilaznici Hrvatske planinarske obilaznice u 2019. godini

Br.	Nositelj priznanja	Član planinarskog društva
Brončana značka		
1350	Mišković, Sonja	HPD Bršljan-Jankovac, Osijek
1351	Pavlov, Jasminka	HPD Bršljan-Jankovac, Osijek
1352	Diklić, Čedomir	HPD Bršljan-Jankovac, Osijek
1353	Karakaš, Josip	HPD Bršljan-Jankovac, Osijek
1354	Čepuran, Ivica	HPD Martinščak, Karlovac
1355	Apšner, Jurij	PD Ruše, Slovenija
1356	Vuletin, Vedran	HPD Mosor, Split
1357	Lukšić, Daniel	PD Glas Istre, Pula
1358	Kalčiček, Marina	HPD Željezničar, Zagreb
1359	Tonković, Zdravko	HPD Garjevica, Čazma
1360	Blažević, Grgur	HPD Papuk, Virovitica
1361	Biliškov, Nikola	PD Grafičar, Zagreb
1362	Havrljan, Tomislav	PD Pinklec, Sveta Nedelja
1363	Čikor, Ivančica	HPD Garjevica, Čazma
1364	Čikor, Kristijan	HPD Garjevica, Čazma
1365	Perčić, Ivanka	HPD Međimurje, Čakovec
1366	Kovačić, Sanja	HPD Runolist, Zagreb
1367	Varga, Nino	HPD Runolist, Zagreb
1368	Alerić, Luka	PDS Velebit, Zagreb
1369	Kolossa, Andras	nije član PD-a, Mađarska
1370	Šimić, Neda	HPD Vinica, Duga Resa
1371	Fistonić, Nedjeljko	PD Imber, Omiš
1372	Mihalić, Kristina, 2x	HPD Japetić, Samobor
1373	Grdić Kukulić, Tina	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
1374	Kukulić, Luka	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
1375	Habajec, Marko	HPD Gradina, Konjščina
1376	Devčić, Vesna	PD Strilež, Crikvenica
1377	Bosanac, Branka	PD Strilež, Crikvenica
1378	Gašparović, Darko	PD Strilež, Crikvenica
1379	Kralj, Irena	HPD Gradina, Konjščina
1380	Jurić, Tatjana	HPD Bilo, Koprivnica
1381	Pečevski, Jasminka	PK Ivanec, Ivanec
1382	Gavran, Iva	Riječki alpinistički klub, Rijeka
1383	Vitelj, Danijela	HPD Bilo, Koprivnica
1384	Đuretković, Mandica	PD Vrlovka, Kamanje
1385	Đuretković, Ivica	PD Vrlovka, Kamanje
1386	Piršljin, Lucija	HPD Garjevica, Čazma
1387	Smajila, Ilan	nije član PD-a, Zagreb
1388	Kuzmić, Laura	nije članica PD-a, Zagreb
1389	Smajila, Marin	nije član PD-a, Zagreb
1390	Ivić Zdelar, Tatjana	HPD Bršljan-Jankovac, Osijek

Br.	Nositelj priznanja	Član planinarskog društva
1391	Horvatić, Paula	HPD Zaprešić, Zaprešić
1392	Barbis, Rozalija	HPD Sopalj, Kostrena
1393	Maljevac, Ivica	HPD Sopalj, Kostrena
1394	Tancer, Željko	HPD Prpa, Baške Oštarije
1395	Ropac, Damir	PD Obzova, Krk
1396	Gerhard, Kristijan	HPD Bršljan-Jankovac, Osijek
1397	Surić, Maša	PD Paklenica, Zadar
1398	Lončarić, Robert	PD Paklenica, Zadar
1399	Čikor, Lovro	HPD Garjevica, Čazma
1400	Gregur, Danijela	HPD MIV, Varaždin
1401	Jurić, Ante	PD Croatia Airlines, Zagreb
1402	Čikić, Jadranka	PD Paklenica, Zadar
1403	Martinčević, Damjan	PK Ivanec, Ivanec
1404	Inkret-Martinčević, Ljiljana	PK Ivanec, Ivanec
1405	Martinčević, Miljenko	PK Ivanec, Ivanec
1406	Ban, Dora	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
1407	Ban, Buga	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
1408	Petranović, Irena	PD Zanatlija, Osijek
1409	Piria, Robert	nije član PD-a, Zagreb
1410	Jelić, Vitor	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
1411	Žarić, Maja	nije članica PD-a, Škrlevo
1412	Polić, Mario	nije član PD-a, Šmrika
1413	Tomac, Ana	HPD Papuk, Virovitica
1414	Kristijan, Davor	HPD Japetić, Samobor
1415	Šešok, Dušan	PD Ljubljana-Matica, Ljubljana, Slovenija
1416	Čulig, Filip	PD Vrlovka, Kamanje
1417	Bužić, Dalibor	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
1418	Vesely, Vinko	HPD Vinica, Duga Resa
1419	Šarić, Alica	HPD Papuk, Virovitica
1420	Staš, Miroslav	HPD Dirov brijeg, Vinkovci
1421	Martinić, Jerko	HPD MIV, Varaždin
1422	Malinović, Stevo	HPD Bršljan-Jankovac, Osijek
1423	Belščak, Dalibor	PK Ivanec, Ivanec
1424	Krečak, Josipa	nije članica PD-a, Šibenik
1425	Španja, Boris	nije član PD-a, Vodice
1426	Kukec, Danijela	PK Ivanec, Ivanec
1427	Selanec, Marko	PD Kalnik, Križevci
1428	Henc, Luka	HPD Bijele stijene, Mrkopalj
1429	Henc, Borna	HPD Bijele stijene, Mrkopalj
1430	Ilić, Dalibor	HPD MIV, Varaždin
1431	Štruk, Martina	nije članica PD-a, Zagreb

Br.	Nositelj priznanja	Član planinarskog društva
1432	Perković, Ante	HPD Kozjak, Kaštel Sućurac
1433	Nuli, Robert	HPD Milengrad, Budinščina
1434	Prajdlič, Veljko	HPD Zrin, Petrinja
1435	Biljuš, Milan	HPD Mosor, Split

Srebrna značka

991	Čepuran, Ivica	HPD Martinščak, Karlovac
992	Ujčić, Vanja	PD Glas Istre, Pula
993	Tržić, Dubravka	PD Planinorci, Zagreb
994	Mujanović, Vedran	PD Planinorci, Zagreb
995	Baradić, Anka	PD Glas Istre, Pula
996	Baradić, Ivica	PD Glas Istre, Pula
997	Kalčiček, Marina	HPD Željezničar, Zagreb
998	Blažević, Grgur	HPD Papuk, Virovitica
999	Čikor, Kristijan	HPD Garjevica, Čazma
1000	Matijašić, Roberto	PD Glas Istre, Pula
1001	Jukić, Branimir	HPD Imotski, Imotski
1002	Bubalo, Marina	HPD Željezničar, Zagreb
1003	Harapin, Vedran	HPD Željezničar, Zagreb
1004	Šimić, Neda	HPD Vinica, Duga Resa
1005	Mišković, Sonja	HPD Bršljan-Jankovac, Osijek
1006	Pavlov, Jasminka	HPD Bršljan-Jankovac, Osijek
1007	Diklić, Čedomir	HPD Bršljan-Jankovac, Osijek
1008	Karakaš, Josip	HPD Bršljan-Jankovac, Osijek
1009	Boljevac, Sanja	HPD Bršljan-Jankovac, Osijek
1010	Lukšić, Daniel	PD Glas Istre, Pula
1011	Kolman, Josip	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
1012	Mirić, Miran	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
1013	Aničić, Martina	nije članica PD-a, Pazin
1014	Gašparović, Darko	PD Strlež, Crikvenica
1015	Kralj, Irena	HPD Gradina, Konjščina
1016	Jurić, Tatjana	HPD Bilo, Koprivnica
1017	Vitelj, Danijela	HPD Bilo, Koprivnica
1018	Kovačić, Sanja	HPD Runolist, Zagreb
1019	Varga, Nino	HPD Runolist, Zagreb
1020	Gracin, Krešimir	HPD Runolist, Zagreb
1021	Vukić, Sandra	PK Horizont VG, Velika Gorica
1022	Vukić, Goran	PK Horizont VG, Velika Gorica
1023	Piršljin, Luka	HPD Garjevica, Čazma
1024	Šebrek, Nikola	HPD MIV, Varaždin
1025	Tancer, Željko	HPD Prpa, Baške Oštarije
1026	Ropac, Damir	PD Obzova, Krk
1027	Čikor, Ivančica	HPD Garjevica, Čazma
1028	Gregur, Danijela	HPD MIV, Varaždin
1029	Čaplar, Lana	HPD Željezničar, Zagreb

Br.	Nositelj priznanja	Član planinarskog društva
1030	Bedeković, Brankica	HPD Papuk, Virovitica
1031	Jurić, Ante	PD Croatia Airlines, Zagreb
1032	Inkret-Martinčević, Ljiljana	PK Ivanec, Ivanec
1033	Martinčević, Miljenko	PK Ivanec, Ivanec
1034	Ban, Lana	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
1035	Zakošek, Leopold	PD Ljubljana-Matica, Ljubljana, Slovenija
1036	Tomac, Ana	HPD Papuk, Virovitica
1037	Klobučar, Rea	PD Željezničar, Gospić
1038	Bužić, Dalibor	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
1039	Vesely, Vinko	HPD Vinica, Duga Resa
1040	Šarić, Alica	HPD Papuk, Virovitica
1041	Mička, Danijel	HPD Pliva, Zagreb
1042	Staš, Miroslav	HPD Dirov brijeg, Vinkovci
1043	Kuštelega, Kristina	PK Ivanec, Ivanec
1044	Kukec, Danijela	PK Ivanec, Ivanec
1045	Lazarić, Feručo	PD Glas Istre, Pula
1046	Brglez, Bernard	HPD Japetić, Samobor
1047	Posavec, Ana	HPD Bilo, Koprivnica
1048	Kapuano, Dino	HPD Kapela, Zagreb

Zlatna značka

709	Bosančić, Srđan	HPD Mosor, Split
710	Jevtić, Goga	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
711	Protulipac, Davor	HPD Martinščak, Karlovac
712	Babac, Sandra	PD Paklenica, Zadar
713	Damjanić, Maura	PD Paklenica, Zadar
714	Damjanić, Josip	PD Paklenica, Zadar
715	Damjanić, Alan	PD Paklenica, Zadar
716	Mihelčić, Ivica	HPD Lipa, Sesvete
717	Polanščak, Silvije	PD Planinorci, Zagreb
718	Jurić, Tatjana	HPD Bilo, Koprivnica
719	Rogina, Snježana	HPD Kunagora, Pregrada
720	Hrženjak, Branko	HPD Bilogora, Bjelovar
721	Čaplar, Roman	HPD Željezničar, Zagreb
722	Ban, Tomislav	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
723	Lukšić, Daniel	PD Glas Istre, Pula
724	Ižaković, Damir	PD Zanatlija, Osijek
725	Šebrek, Nikola	HPD MIV, Varaždin
726	Tancer, Željko	HPD Prpa, Baške Oštarije
727	Ropac, Damir	PD Obzova, Krk
728	Vulić, Neven	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
729	Mišković, Sonja	HPD Bršljan-Jankovac, Osijek
730	Pavlov, Jasminka	HPD Bršljan-Jankovac, Osijek
731	Diklić, Čedomir	HPD Bršljan-Jankovac, Osijek

Br.	Nositelj priznanja	Član planinarskog društva
732	Karakaš, Josip	HPD Bršljan-Jankovac, Osijek
733	Grandić, Mirta	PD Kamenjak, Rijeka
734	Čaplar, Lana	HPD Željezničar, Zagreb
735	Slukić, Ljiljana	HPD Bilo, Koprivnica
736	Franjković, Davor	HPD Kapela, Zagreb
737	Jurić, Ante	PD Croatia Airlines, Zagreb
738	Knežević, Jela	PD Zanatlija, Osijek
739	Gabud, Maja	PD Grohot, Marija Bistrica
740	Mikuš, Igor	PD Grohot, Marija Bistrica
741	Zakošek, Leopold	PD Ljubljana-Matica, Ljubljana, Slovenija
742	Tomac, Ana	HPD Papuk, Virovitica
743	Štefanec, Sanja	PK Ivanec, Ivanec
744	Štefanec, Stjepan	PK Ivanec, Ivanec
745	Čiček, Jadranka	HPD Bilo, Koprivnica
746	Bužić, Dalibor	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
747	Vesely, Vinko	HPD Vinica, Duga Resa
748	Žnidarec, Marijana	PD Ericsson Nikola Tesla, Zagreb
749	Mička, Danijel	HPD Pliva, Zagreb
750	Staš, Miroslav	HPD Dirov brijeg, Vinkovci
751	Biličić, Renato	HPD Vinica, Duga Resa
752	Podsečki, Ivica	PK Ivanec, Ivanec
753	Kuštelega, Kristina	PK Ivanec, Ivanec
754	Brglez, Bernard	HPD Japetić, Samobor
755	Černi, Ludmila	PD Psunj, Pakrac
756	Černi, Borislav	PD Psunj, Pakrac

Posebno priznanje

615	Boić, Robert	PD Dubovac, Karlovac
616	Uzar, Srečo	PD Nazarje, Nazarje, Slovenija
617	Jevtić, Goga	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
618	Kadlec, Karlo	HPD Jastrebarsko, Jastrebarsko
619	Kadlec, Ana	HPD Jastrebarsko, Jastrebarsko
620	Kadlec, Ankica	HPD Jastrebarsko, Jastrebarsko
621	Protulipac, Davor	HPD Martinšćak, Karlovac
622	Polanšćak, Silvije	PD Planinorci, Zagreb
623	Petrović, Ružica	PD Zanatlija, Osijek
624	Jurić, Tatjana	HPD Bilo, Koprivnica
625	Rogina, Snježana	HPD Kunagora, Pregrada
626	Rogina, Davor	HPD Kunagora, Pregrada
627	Hrženjak, Branko	HPD Bilogora, Bjelovar
628	Čaplar, Roman	HPD Željezničar, Zagreb
629	Ban, Tomislav	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
630	Ižaković, Damir	PD Zanatlija, Osijek
631	Tancer, Željko	HPD Prpa, Baške Oštarije

Br.	Nositelj priznanja	Član planinarskog društva
632	Vuglač, Juraj	PK Ivanec, Ivanec
633	Ropac, Damir	PD Obzova, Krk
634	Vulić, Neven	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
635	Grandić, Mirta	PD Kamenjak, Rijeka
636	Kekić, Damir	HPD Vihor, Zagreb
637	Slukić, Ljiljana	HPD Bilo, Koprivnica
638	Franjković, Davor	HPD Kapela, Zagreb
639	Jurić, Ankica	PD Croatia Airlines, Zagreb
640	Jurić, Ante	PD Croatia Airlines, Zagreb
641	Radičević, Nenad	POSK PTT, Beograd, Srbija
642	Šimunović, Rajka	HPD Sokolovac, Požega
643	Knežević, Jela	PD Zanatlija, Osijek
644	Zakošek, Leopold	PD Ljubljana-Matica, Ljubljana, Slovenija
645	Dujić, Elma	PD Strilež, Crikvenica
646	Lukšić, Daniel	PD Glas Istre, Pula
647	Šoškić, Violeta	PD Željezničar, Beograd, Srbija
648	Čulig, Damir	PD Vrlovka, Kamanje
649	Čiček, Jadranka	HPD Bilo, Koprivnica
650	Bužić, Dalibor	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
651	Vesely, Vinko	HPD Vinica, Duga Resa
652	Mička, Danijel	HPD Pliva, Zagreb
653	Vretovski, Irena	PD Strilež, Crikvenica
654	Staš, Miroslav	HPD Dirov brijeg, Vinkovci
655	Biličić, Renato	HPD Vinica, Duga Resa
656	Podsečki, Ivica	PK Ivanec, Ivanec
657	Petek, Marko	PK Ivanec, Ivanec
658	Brglez, Bernard	HPD Japetić, Samobor
659	Mikac, Vesna	HPD Bregana, Bregana

Visoko priznanje

429	Krušić, Darko	HPD ZET-Zagreb, Zagreb
430	Jurić, Tatjana	HPD Bilo, Koprivnica
431	Jakoubek, Dražen	HPD Sokolovac, Požega
432	Rogina, Davor	HPD Kunagora, Pregrada
433	Ćimović, Zdravko	PD Zanatlija, Osijek
434	Šabarić, Sandra	PD Pinklec, Sveta Nedelja
435	Chmura, Krzysztof	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
436	Jevtić, Goga	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
437	Tancer, Željko	HPD Prpa, Baške Oštarije
438	Ropac, Damir	PD Obzova, Krk
439	Brdal, Željko	HPD Željezničar, Zagreb
440	Mihovec-Grdić, Mira	PD INA Bjelolasica, Zagreb
441	Jurić, Ankica	PD Croatia Airlines, Zagreb
442	Jurić, Ante	PD Croatia Airlines, Zagreb

Br.	Nositelj priznanja	Član planinarskog društva
443	Nestić, Ružica	HPD Bilo, Koprivnica
444	Uzar, Srečo	PD Nazarje, Nazarje, Slovenija
445	Pobi, Darinka 2x	HPD Bilo, Koprivnica
446	Čajka, Silvija	HPD Sokolovac, Požega
447	Čajka, Ratimir	HPD Sokolovac, Požega
448	Ban, Tomislav	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
449	Žugec, Željko	HPD Gradina, Konjščina
450	Bužić, Dalibor	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
451	Bernat, Robert	nije član PD-a, Donja Zelina
452	Vesely, Vinko	HPD Vinica, Duga Resa
453	Roviščanec, Dražen	HPD Garjevica, Čazma
454	Staš, Miroslav	HPD Dirov brijeg, Vinkovci
455	Biličić, Renato	HPD Vinica, Duga Resa
456	Podsečki, Ivica	PK Ivanec, Ivanec
457	Hrženjak, Branko	HPD Bilogora, Bjelovar
458	Pađen, Marko	PD Kamenjak, Rijeka
459	Pađen, Ivica	PD Kamenjak, Rijeka
460	Brglez, Bernard	HPD Japetić, Samobor
461	Mikac, Vesna	HPD Bregana, Bregana
462	Rezo, Tihomir	HPD Lipa, Sesvete

Br.	Nositelj priznanja	Član planinarskog društva
Najviše priznanje		
244	Šamec Jurmanović, Dijana	HPD Jastrebarsko, Jastrebarsko
245	Dabo, Nada	Riječki alpinistički klub, Rijeka
246	Petrović, Neven	HPD Željezničar, Zagreb
247	Mlinarić, Dražen	HPD Klikun, Pleternica
248	Javorščak, Ivica	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
249	Štancl, Nenad	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
250	Bosak, Mladen	HPD Kapela, Zagreb
251	Vuković, Marcel	HPD Japetić, Samobor
252	Brezarić, Jasenka	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
253	Brezarić, Marijan	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
254	Tancer, Željko	HPD Prpa, Baške Oštarije
255	Ropac, Damir	PD Obzova, Krk
256	Borovečki, Dunja	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
257	Jalšovec, Nenad	HPD Zagreb-Matica, Zagreb
258	Jurić, Ankica	PD Croatia Airlines, Zagreb
259	Jurić, Ante	PD Croatia Airlines, Zagreb
260	Bernat, Robert	nije član PD-a, Donja Zelina
261	Vesely, Vinko	HPD Vinica, Duga Resa

NOVA IZDANJA

»Istarsko planinarsko društvo 1876.-1885.«

Drugo planinarsko društvo u Hrvatskoj po vremenu osnutka bilo je, poslije HPD-a, La Società Alpina dell'Istria (SAI), osnovano u Pazinu 1876. Nije bilo osobito uspješno ali je njegova povijest iznimno zanimljiva.

Osnovano je na hrvatskom tlu i utemeljitelji mu nisu bili stranci, nego autohtoni Talijani i zato se njihovo društvo ne može smatrati stranom organizacijom. Osnivač i prvi predsjednik, pravnik dr. Antonio Scampicchio, rodnom iz Labina, društvo je osnovao po uzoru na Club Alpino Italiano okupivši ugledne Talijane iz raznih istarskih gradova, kojima se ne može poreći ljubav prema Istri. Djelovalo je deset godina, organiziralo godišnje izlete i na vrhuncu svoje djelatnosti imalo više od stotine članova. O svom je radu redovno i opširno izvještavalo u istarskim novinama, tako da je relativno lako istražiti njegovu djelatnost. Nakon deset godina prestalo je samostalno djelovati i ujedinilo se s Društvom tršćanskih planinara

i Julijskim planinarskim društvom (Società Alpina delle Giulie).

Kad je Istra nakon Drugoga svjetskog rata sjedinjena s Hrvatskom, mnogi su talijanski planinari optimalni za Italiju, među njima Pazinjanka Nerina Feresini, koja je na profesionalno povjesničarski način skupila građu o SAI-ju, koju je zatim u Trstu 1976. objavila u obliku knjige »Familia Pisinota«. Sve ovo iznosimo zato što je tu knjigu u studenome prošle godine ponovno objavila, u 600 primjeraka, Zajednica Talijana Pazin (Comunità degli Italiani di Pisino), i to dvojezično: na hrvatskom i talijanskom, na 355 stranica.

Knjiga »La società alpina dell' Istria 1876-1885 / Istarsko planinarsko društvo 1876.-1885.« vrijedan je prilog povijesti planinarstva u Hrvatskoj! Na svečanosti održanoj 17. prosinca u Pazinu okupljenima su se obratili predsjednik Istarskog planinarskog saveza Goran Šepić, tajnik PD-a Pazinka Anton FINDERLE te glavni tajnik HPS-a Alan Čaplar. Željko Poljak

Dr. Antonio Scampicchio, osnivač CAI-a

ZAŠTITA PRIRODE

Projekt MammalNet zanimljiv i za planinare

Na Agronomskom je fakultetu Sveučilišta u Zagrebu brojnim novinarima 28. listopada 2019. predstavljen MammalNet, europski projekt koji građane uključuje u prikupljanje podataka o distribuciji divljih sisavaca u Hrvatskoj. Izlaganje su održali izv. prof. dr. sc. Nikica Šprem i Nera Fabijanić, mag. ing. agr., suradnici na projektu koji vode talijanski kolege prof. Massimo Scandura i prof. Marco Apollonio sa Sveučilišta u Sassariju te prof. Ezio Ferroglio sa Sveučilišta u Torinu. Hrvatski stručnjaci u ovom pilot-projektu predstavljaju regiju jugoistočne Europe.

Međunarodni konzorcij MammalNet čine vodeće znanstvene institucije, financira ga Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA), a temelji se na sudjelovanju građana u prikupljanju podataka, poznatom kao »građanska znanost«. Cilj mu je provjeriti učinkovitost toga pristupa u velikom prikupljanju podataka, u ovom slučaju o distribuciji divljih sisavaca. Konzorcij potiče sve zainteresirane građane da posjete web-stranicu projekta (www.mammalweb.org) i preuzmu aplikacije za slanje podataka o opažanjima i lokacijama sisavaca, jer je sudjelovanje građana ključno za napredak znanosti u područjima u kojima tradicionalne metode nisu dovoljne, poput upravljanja divljinom i njezina očuvanja. Projekt je u pilot-fazi pokrenut u Njemačkoj, Španjolskoj, Poljskoj i Hrvatskoj, a planira se proširiti

na područje cijele Europe. Počeo je u listopadu 2019., a trajat će do svibnja 2021. Njime će se nastojati utvrditi koliko je građanska znanost učinkovita u prikupljanju podataka o distribuciji divljih sisavaca u Europi. Da bi građani u tome uspjeli, nudimo im jednostavnu aplikaciju za mobilne uređaje iMammalia, koja omogućuje brzo postavljanje fotografija opaženih životinja, s koordinatama lokacija na kojima su viđene.

Zainteresirani će također moći sudjelovati u projektu s podacima prikupljenima s pomoću

web-aplikacija Mammalweb i AGOUTI, profesionalnijega profila, čime će pomoći ostalim istraživačima. U tim će se aplikacijama moći učitati i organizirati

podaci te identificirati vrste prikazane na fotografijama. Podaci koje »građani-znanstvenici« unesu bilo u koju od dviju web-aplikacija bilježit će se u projektu i zatim analizirati radi ocjene učinkovitosti citizen sciencea i u opažanju divljih vrsta.

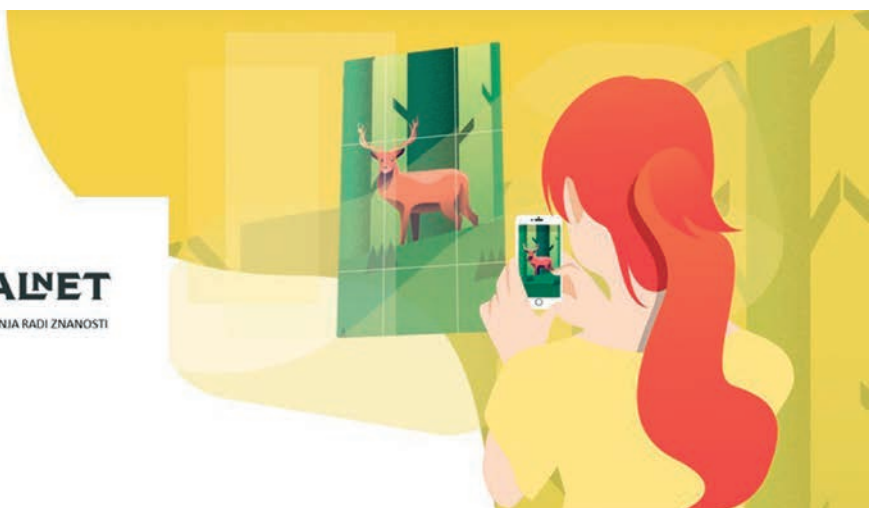
Kako bi se olakšalo sudjelovanje u projektu te promovirala svijest i skrb o okolišu, projekt će imati aktivne račune na društvenim mrežama (https://www.instagram.com/mammalnet_croatia/, <https://twitter.com/MammalnetC> i https://www.facebook.com/Mammalnet_croatia-103259351090745/). Tako će se sudionici moći informirati i putem izravne veze postavljati pitanja ili komentirati.

Radi popularizacije, provest će se inicijativa »Fotografija mjeseca«. Svakog će se mjeseca na web-stranici prikazivati tri slike iz svake pilot-zemlje, a korisnici internetskih stranica glasat će za onu koja im se najviše sviđa. Prema mišljenju stručnoga konzorcija, važno je da u inicijativi sudjeluje velik broj ljudi, jer što bude više prikupljenih podataka, to će rezultati biti pouzdaniji, a utjecaj na dizajn sustava upravljanja divljim sisavcima i njihova očuvanja veći. Zato se od samog početka računa na suradnju s različitim skupinama: planinarima, udrugama i skupinama povezanim s okolišem, lovcima, poljoprivrednicima, šetačima, organizacijama odgovornima za zaštićena prirodna područja, zaštitarima prirode, gradskim upravama u ruralnim područjima, školama, sveučilištima, profesionalcima koji se bave divljim životinjama, prihvatnim centrima za posjetitelje u ekološki vrijednim područjima, tvrtkama povezanim s okolišem i turističkim uredima te drugima. Svi oni mogu imati uvid u projekt i sudjelovati u njemu te tako pridonijeti uspješnosti istraživanja.

Komisija za zaštitu prirode HPS-a

MAMMALNET
PROMATRANJE DIVLJIH ŽIVOTINJA RADI ZNANOSTI

Seminar o topografskom snimanju speleoloških objekata u Dubravi kod Šibenika

Za vikend 14. i 15. prosinca 2019. u planinarskoj kući Alati u organizaciji Komisije za speleologiju HPS-a i HPK-a Sveti Mihovil iz Šibenika održan je Seminar o topografskom snimanju speleoloških objekata. Vodio ga je instruktor speleologije Teo Barišić.

Sudjelovalo je ukupno 36 speleologa, od čega 8 instruktora/demonstratora te 21 polaznik iz osam speleoloških udruga, od čega šest iz Hrvatske (po jedan polaznik iz SK-a »Ozren Lukić«, SK-a Ursus spelaeus i SO-a Velebit te po četiri iz SO-a Biokovo, SO-a Liburnija, SO-a Imber) i dviju iz BiH-a (četiri sudionika iz SD-a Mijatovi dvori i dva iz SD-a Ponir) pa možemo reći da je seminar bio ujedno i međunarodni, što svjedoči o kvaliteti rada Komisije za speleologiju HPS-a na polju edukacije speleologa. Organizaciju i logistiku poduprlo je još 7 speleologa domaćina iz HPK-a Sveti Mihovil.

Radionica u planinarskoj kući Alati

Seminar je počeo okupljanjem sudionika u planinarskoj kući, uz dobar ugođaj, uobičajen za speleološke zabave. U subotu ujutro sudionici seminara spustili su se stotinjak metara pod zemlju, u iskopane dvorane napuštenog rudnika boksita Kalun kod Drniša. Nakon demonstracije tehnika klasičnog topografskog

Speleolozi u rudniku Kalun

Pred planinarskom kućom Alat

snimanja speleolozi su podijeljeni u šest timova koji su crtali rudnički labirint. Nakon praktičnog dijela seminara vratili su se u bazu na topli tanjur bravetine s kupusom te nastavak predavanja do 22 sata, a dan je opet završio druženjem.

U nedjelju ujutro seminar je nastavljen predavanjem o obradi nacrti i speleološkim simbolima, a zatim su se sudionici ponovo podijelili u timove i radili u objektu. Slijedila je radionica o unošenju podataka u računalne programe za obradu podataka, printanju i prenošenju poligona te izradi nacrti olovkom na paus-papiru.

Nakraju su polaznici mogli usporediti klasične i suvremene tehnike crtanja, a Komisija je svima podijelila potvrde o sudjelovanju na seminaru, naljepnice sa znakom Komisije te brošuru o 60 godina njezina rada.

HPK Sveti Mihovil ovim putem zahvaljuje Komisiji za speleologiju HPS-a na ukazanom povjerenju, sudionicima na sudjelovanju, a svim predavačima i demonstratorima na uložnom trudu i vremenu.

Aida Barišić

Fotografije: Željko Marunčić i Aida Barišić

Svečano obilježavanje 50. obljetnice HPD-a Vihor iz Zagreba

Dana 23. rujna 1969. u Zagrebu je osnovano Planinarsko društvo Vihor. Inicijator osnivanja društva i njegov prvi predsjednik bio je Alfred Židan – Fred.

Pedeset godina poslije, 23. studenoga 2019., u amfiteatru Fakulteta prometnih znanosti (FPZ-a) Sveučilišta u Zagrebu, u Znanstveno-učilišnom kampusu Borongaj, svečano je obilježena 50. obljetnica osnivanja društva.

Svečanosti su prisustvovali predsjednik HPS-a Darko Berljak, predsjednik Planinarskog saveza Zagreba (PSZ-a) Ivica Mesić te predstavnici mnogobrojnih

planinarskih društava, osnivači, predsjednici te bivši i sadašnji članovi Vihora, kao i prijatelji Društva.

Na početku svečanosti prisutne je pozdravio predsjednik HPD-a Vihor prof. dr. Hrvoje Gold. Nakon uvodnih misli o planinarstvu i prijateljstvu koje se razvija i učvršćuje planinarenjem, što ih je nadahnuto izrekla dugogodišnja članica društva Verica Thune, prikaz osnivanja i rada društva, popraćen fotografijama i videozapisima, komentirao je predsjednik društva. Tom je prigodom predstavljena i jubilara knjiga »HPD Vihor 1969. – 2019.«, u kojoj se nalaze zapisi o osnivanju i radu društva tijekom 50 godina njegova djelovanja, kao i prilozi članova u kojima su prikazani doživljaji s izleta i međusobnih druženja.

Prisutnima su se zatim prigodnim riječima obratili Darko Berljak, predsjednik HPS-a, Ivica Mesić, predsjednik PSZ-a, Tomislav Josip Mlinarić, dekan FPZ-a, Borislav Aleraj – Akac, predstavnik PDS-a Velebit, Josip Zelić, predsjednik, i Zoran Gomzi, član HPD-a Kapela, Anton Bikić, predsjednik HPD-a Zagreb-Matica, Tomislav Muhić, predstavnik HPD-a Zanatlija, Zagreb, Krunoslav Hornung, HPD Belišće, Marin Perković, predsjednik Planinarskog saveza Dubrovačko-neretvanske županije i Josip Šintić, predsjednik Ekološkog društva Žumberak.

U drugom dijelu svečanosti dodijeljene su prigodne zahvalnice osnivačima, predsjednicima društva, suradnim društvima i tvrtkama donatorima. Zahvalnice za osnivanje društva preuzeli su prisutni osnivači Biserka Aleksić, Josip Brestovec, Milovan Dlouhy, Karlo Gobec, Marija Gobec, Željko Gobec, Milan Ivić, Ivica Mesić, Božo Pomper, Marijana Radić-Gross, Đorđe Sindelić i Ksenija Sindelić, a Nevenki Krsnik, Josipi Rukavini, Mihaelu Rukavini, Sandri Tuhtan i Tomislavu Turneru dodijelit će se naknadno. Zahvalnice su postumno dodijeljene i osnivačima koji više nisu s nama: Nikoli Aleksiću, Vladi Horbecu, Milivoju Korenjaku, Kreši Krauthackeru, Stanku Krsniku, Ivici Markoviću, Stipici Mesiću, Tomislavu Škunci, Nenadu Švedeku, Alfredu Židanu i Stelli Židan.

Zahvalnice dosadašnjim predsjednicima za vođenje društva preuzeli su Josip Brestovec (1980. – 1981.),

Vladimir Dika (1982. – 1983.), Milovan Dlouhy (1989. – 1993.), Hrvoje Gold (1981. – 1982. i 2018. – 2020.), Josip Graša (1988. – 1989.), Vladimir Horvat (1999. – 2014.) i Janko Jurković (1995. – 1999. i 2014. – 2018.), a postumno su dodijeljene Miri Ivaniševiću (1977. – 1979. i 1983. – 1986.), Anti Podnaru (1973. – 1977.), Mauriciju Tuđini (1986. – 1987.) i Alfredu Židanu (1969. – 1973.). Posebne zahvalnice dodijeljene su Želimiru Kanturi (postumno) i Branimiru Stipetiću.

Osnivači i istaknuti članovi HPD-a Vihor

Zahvalnice za suradna društva preuzeli su predstavnici PD-a Ericsson Nikola Tesla, PD-a INA Bjelolasica, HPD-a Kapela, PD-a Mljet i HPD-a Zagreb-Matica.

Svečanost je veselim planinarskim pjesmama uveličala pjevačka sekcija HPD-a Vihor. Prigodnu zakusku i prijevoz autobusom članova društva organizirala je članica društva Nevenka Kos. Slatkom dijelu zakuske pridonijele su svojim kolačima članice i članovi društva.

Uz članove i prijatelje društva potporu objavi jubilarne knjige pružile su i sljedeće tvrtke i udruge: Eko tehnologija, HSM-Informatika, Katarina Line, Matrixon, Meltal SL, Optički studio i usluge »Monokl«, O Tours PCO, Simat Prom, Step 93, Planinarski savez Dubrovačko-neretvanske županije i Planinarsko društvo Mljet. Svima im velika hvala! Nada Busovača

Aktivnosti HPS-ove Radne skupine za osobe s invaliditetom u 2019. godini

Od osnutka Radne skupine za osobe s invaliditetom na Zboru vodiča HPS-a u prosincu 2017, kada su napravljeni prvi koraci u radu, do danas prošle su dvije godine. S punim ponosom možemo reći da smo aktivni na mnogo strana. U 2019. godini naši članovi planinarili su po mnogima planinama u različitim zemljama.

Riječki dio skupine je tijekom cijele godine organizirao izlete na kojima su im se redovito pridruživali i planinari iz ostalih dijelova Hrvatske. Planinarilo se po Grobničkim Alpama i poslije tura družilo u planinarskom domu Hahlić, Platku, Snježniku. Nakon uspona na Snježnik napravljeni su planinarski dnevni na Brailleevom pismu. Usponi na Grobničke Alpe održani su u proljeće i jesen, s tim da je ovaj jesenski trajao dva dana. Ne mogu se ni nabrojati svi koji su sudjelovali u ovima akcijama jer ne bi stalo u ovaj tekst. A to je baš ono što nam treba: zajedništvo na planini.

Vođenje slijepe osobe

Istarski dio ekipe je također bio vrlo aktivan. Osim što su se odazivali na akcije diljem cijele domovine i sami su vrlo često organizirali svoje ture. Veliki uspjesi su usponi slijepoga planinara na Triglav i Musalu, uz mnogobrojne ostale planinarske vrhove po Hrvatskoj. Uskoro će iz tiska izaći i knjiga »Planinarenje na slijepo«.

Najsjeverniji dio našeg tima također je bio vrlo aktivan, organizirajući više od deset izleta za osobe s invaliditetom. Kruna njihova cijelogodišnjeg rada bio je uspon slijepoga planinara na Triglav.

Zagrebački dio je bio neumoran u svojim akcijama i gotovo svaki vikend su provodili u planinama. Moram spomenuti ekspediciju u Iran te ogromni uspjeh člana naše skupine, osobe s oštećenim vidom, koji je dobio visoko priznanje HPS-a za obilazak 125 vrhova Hrvatske planinarske obilaznice. Među ostalim, zabilježen je i njegov uspon na tritisućnjak Sauleck u Austriji.

Ni jug nije mirovao u svojim aktivnostima, tako da se i na tom području održalo više izleta, sa osobama sa različitim invaliditetima. Planinarili smo s oboljelima od multiple skleroze, osobama s oštećenjem vida, transplatiranim osobama i osobama s intelektualnim poteškoćama.

Brojni članci u dnevnom tisku, gostovanja u televizijskim emisijama, predavanja i predstavljanja... sve je to napravljeno tijekom 2019. godine. Ne smijemo zaboraviti i Radionicu u Baškim Oštarijama gdje smo se educirali kako bismo bili što spremniji za izazove koji su pred nama.

Primjetit ćete da nema imena. Teško bi bilo nabrojati sve one koji su sudjelovali u održanim akcijama Radne skupine za OSI. A i svi oni su samozatajni. Mnogo rade i trude se kako bi planinu učinili pristupačnom svima. Hvala cijelom timu ljudi koji sudjeluje

u ovoj predivnoj priči. Hvala vam što ste skromni i »nevidljivi«. Vjerujte da ste već puno napravili i da ćemo svake iduće godine još više zajedno napraviti. I vjerujem da ćete se prepoznati.

Aleksandra Kuzmanić

Još jedan veseli i razigrani 22. Vincekov pohod

Nadaleko poznati Vincekov pohod u organizaciji PD-a Bundek održan je ove godine u nedjelju 19. siječnja. Sve ostale pojedinosti gotovo su identične kao na dosadašnjim pohodima: početak u Svetom Martinu na Muri, a završetak u sportskoj dvorani u Murskom Središću. Put je dug oko 14,5 km, a vodi preko pet brežuljaka od kojih nijedan nije viši od 300 m. Duž puta je puno veselih, glazbenih stajanki i Vincekovih obreda.

Vrijeme je izdržalo, a najava mogućeg snijega/kiše/ledene kiše se izjalovila. Temperatura se s jutarnjih

3620 registriranih sudionika na 22. Vincekovu pohodu

Vincekov obred u vinogradu

-2 do popodneva popela do 8 °C, a bilo je i kratkih sunčanih razdoblja.

Autobusi su kružili od Murskog Središća do Sv. Martina i u dva sata (od 7 do 9 sati) 30-ak se puta okrenuli, a njima su se pridružili i brojni autobusi iz drugih krajeva Lijepa Naše, Slovenije i Mađarske.

Na samom startu pohodnike je dočekala vesela ekipa domaćih planinara sa žesticama i kruhom sa slaninama, a zatim su svi u pratnji vodiča krenuli na stazu koja je vodila kroz šumske predjele, preko livada, pa po makadamu i malo asfalta. Put dalje vodi preko ribnjaka i Bundeke-brega sve do ravničarskog dijela uz Muru i šetnicom do središta Murskog Središća.

Pohod je osiguravala vrlo organizirana i uigrana ekipa HGSS Stanica Čakovec i Koprivnica tako da su se svi sudionici, ali i organizatori mogli osjećati sigurnije. Nekoliko hitnih intervencija ekipa od 20-ak spašavatelja zbrinula je u najbržem roku. Hvala im na tome.

Službeno je zabilježeno 3620 sudionika, od toga 3000 odraslih, oko 600 djece svih uzrasta (i 20 psa),

Sportska dvorana ispunjena zadovoljnim planinarima

Glazbena potpora uz stazu

sudjelovali su članovi 60-ak planinarskih društava i sportsko-rekreacijskih udruga. Ono što posebno očarava je obiteljski dolazak. Bilo je male djece s roditeljima, bakama, djedovima... Najmlađeg sudionika Bornu od svega 7 mjeseci otac je nosio čitavim putem. Sudionika i logističkih timova bilo je i puno više, jer su se neki priključivali i na kraćim dionicama puta.

Mnogi se pitaju zašto je Vincekov pohod poseban i tako masovan? Neki od odgovora su da je to prvi veći zimski planinarski susret u novoj godini, zimi kada većina planinara ne ide u visoke planine, ali to je dan kada se nakratko zaboravljaju sve brige ovog svijeta, hoda se u gomili razdraganih ljudi, druži se, susreću se prijatelji sa svih strana koji se dugo nisu vidjeli. Upravo zbog mnogobrojnih susreta, zagrljaja, osmijeha i pozitivne vibracije Vincekov je pohod omiljen brojnim planinarima i domaćim ljudima, rekreativcima. Hvala svim sudionicima, velikima i malima, iz bližih i daljih krajeva, svima koji vole Vincekovo druženje i atmosferu! Hvala i svima koji su pripomogli u organizaciji i provedbi pohoda: gostima, volonterima, članovima DVD-a Mursko Središće, HGSS Stanici Čakovec i Koprivnica, Društvu žena, Gradu Mursko Središće, TZGMS-u, medijskim pokroviteljima, svim novinarima, svim ljudima dobre volje koji otvaraju svoje vikendice i srca i nude okrepu uz put. Hvala posebno i gradonačelniku Draženu Srpaku koji nas prati i pomaže u tome te dopredsjednici HPS-a Jadranki Čoklici i glavnom tajniku Alanu Čaplaru koji su svojim dolaskom uveličali manifestaciju. Zahvaljujemo svima koji su pomogli da ovaj događaj preraste i naša društvo i sredinu i postane jedan globalni prepoznatljiv *brend* Međimurja...

Međimurski »bregi« još odzvanjaju od pjesme i smijeha, a planinari iz Murskog Središća upućuju vam dobrodošlicu za 23. Vincekov pohod, koji će se održati 24. siječnja 2021.

Sonja Vršić i Dubravko Balent

- 7. – 13. 2. Foto izložba Međimurci u planini**
Čakovec, zgrada Scheier
HPD Međimurje, Čakovec
- 22. 2. Ples pod maskama u Moslavačkoj Slatini**
Moslavačka gora, Moslavačka Slatina
PD Jelengrad, Kutina
- 22. 2. Fašnička karavana na Ravnoj gori**
Ravna gora
PD Ravna gora, Varaždin
- 23. 2. Metlarska zabava**
Moslavačka gora, Čazma
HPD Garjevica, Čazma
- 29. 2. Tragom prvog izleta varaždinskih planinara i 21. izlet Malih ravnogoraca**
Ravna gora
PD Ravna gora, Varaždin
- 1. 3. Žene u planinu**
Tuhobić
PD Kamenjak, Rijeka
- 1. 3. Srimušijada**
Papuk, Iovačka kuća Duboka
PD Mališćak, Velika
- 1. 3. Obilazak planinarskog puta Po starim gradovima Ivančice, dionica Grebengrad – Pusta Bela**
Ivanščica
HPD Oštrc, Zlatar
- 7. 3. 100 žena na Sniježnici**
Sniježnica
HPD Sniježnica, Dubrovnik
- 7. 3. Dan žena**
Zaleđe Senja
PD Naftaplin, Zagreb
- 8. 3. 100 žena na vrh Mosora**
Mosor
HPD Mosor, Split
- 8. 3. Obiteljski izlet – povodom Grgureva, dana grada Požege**
Požeška gora
HPD Gojzerica, Požega
- 8. 3. 9. pohod po Istarskom planinarskom putu**
Ćičarija
Istarski planinarski savez, Pula
- 19. 3. – 11. 4. Opća planinarska škola PD-a Pljusak**
Rijeka
PD Pljusak, Rijeka
- 21. 3. Plaški, dolinom i planinom**
Plaščanska dolina
PD Plaške glave, Plaški
- 21. 3. 2. proljetni uspon OSI (osoba s invaliditetom) na Hahlić**
Podplanina – pl. dom Hahlić
PD Obruč, Jelenje

- 22. 3. Četiri godišnja doba na Oštri – Proljeće na Oštri i Metlači**
Podvelebitsko gorje, Podoštra – vrh Oštra,
Kaluderovac – vrh Metlača
PD Željezničar, Gospić
- 28. 3. 26. Našički planinarski križni put**
oko Našica
PD Krndija, Našice
- 29. 3. Papučki jaglaci 2020.**
Papuk, Velika – pl. dom Lapjak
HPD Sokolovac, Požega
- 29. 3. 3. Međimurski trail**
Međimurski planinarski put, Čakovec – Štrigova
PD Bundek, Mursko Središće
- 29. 3. Treći pohod po Opatijskoj planinarskoj obilaznici**
PD Opatija, Opatija
- 4. 4. 7. Lucijanov pohod u Hrašćinu i Trgovišće**
Hrašćina, Trgovišće
PD Ravna gora, Varaždin
- 4. 4. Međunarodni planinarski pohod Hajdemo do Vrane**
Vransko jezero
PD Belveder, Biograd na Moru
- 5. 4. Tragom 1. izleta HPD-a Sisak**
Hrastovička gora, pl. dom Matija Filjak
HPD Sisak, Sisak
- 5. 4. 11. Tradicionalni pohod na Zarin**
Brinje, Zarin
PD Škamnica, Brinje
- 12. 4. Dan HPD-a Petrinja**
Hrastovička gora
HPD Petrinja, Petrinja
- 13. 4. Pohod Memorijalnom stazom Petra Penge**
Kozjak, pl. dom Malačka, ž. stanica – Gospa Stomorija
– pl. dom Malačka
HPD Malačka – Donja Kaštela, Kaštel Sućurac
- 13. 4. Dječji izlet na Sniježnicu na Uskršni ponedjeljak**
Sniježnica
HPD Sniježnica, Dubrovnik
- 13. 4. Uskršnji ponedjeljak na Sisolu**
Učka, Brseč – Sisol
PD Pljusak, Rijeka
- 13. 4. 7. bicikljada u spomen na Dalibora i Dejana**
Jušići – Lukeži – Dražice
PD Obruč, Jelenje
- 13. 4. Obilaznica Planinarski put po Ravnoj gori i Cvjetne staze Ravne gore – crnkasta sasa**
Filićev dom, Ravna gora
PD Ravna gora, Varaždin
- 13. 4. Dan Varaždinskog planinarskog puta**
pl. kuća Ledinec
HPD Dugi vrh, Varaždin

IGLU ŠPORT

Trgovina s najboljom opremom za boravak u prirodi

www.iglusport.hr

